

Eiropas
Komisija

[2013. GADA RUDENS ▶ NR. 47]

panorama

inforegio

▶ Ekoinovācija

ES reģioni ir vadošie virzībā
uz videi draudzīgu ekonomiku

▶ OPEN DAYS: Eiropas
reģioni un pilsētas ceļā
uz 2020. gadu

▶ Makroreģionālās stratēģijas

▶ ES Solidaritātes fonds –
ātrāks un vienkāršāks

Reģionālās
politikas un
pilsētpolitikas

▶8

▶14

▶22

▶26

▶38

▶REDAKTORA SLEJA.....	3
Komisārs Johannes Hahn	
▶ES ATBALSTS KATASTROFU GADĪJUMOS TURPMĀK BŪS ĀTRĀKS UN VIENKĀRŠĀKS.....	4-5
▶REGIONĀLĀ POLITIKA – IZAUGSMES DZIŅĒJSPĒKS PAŠREIZĒJĀ KRĪZĒ?.....	6-7
▶ĪPAŠĀ SADAĻA.....	8-11
REĢIONU TIEKSME PĒC EKOVĪNOVĀCIJAS UN ĢUDRAS, ILGTSPĒJĪGAS IZAUGSMES	
▶OPEN DAYS UNIVERSITĀTE.....	12-13
▶ERAF NOZĪME MĀJOKĻU NOZARĒ.....	14-15
▶EIROPAS TERITORIĀLĀS SADARBĪBAS GRUPA.....	16-17
▶SPĒJU VEIDOŠANA.....	18-19
▶ĶĪNA, JAPĀNA UN ES.....	20-21
▶MAKROREĢIONĀLĀ PIEEJA.....	22-25
▶VIENKĀRŠIEM VĀRDIEM.....	26-29
Kohēzijas politika valstu un reģionu skatījumā	
▶KARTES.....	30-31
Nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautie iedzīvotāji 2011. gadā	
Nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaita izmaiņas 2008.–2011. gadā	
▶JAUNUMI ĪSUMĀ.....	32-33
▶PROJEKTU PIEMĒRI.....	34-37
Čehijā, Spānijā un AK īstenoto un Eiropas teritoriālās sadarbības projektu piemēri	
▶2007.–2013. GADA KOHĒZIJAS POLITIKAS EX POST NOVĒRTĒJUMS.....	38-39
▶PROGRAMMA.....	40

Fotogrāfi (lpp.):

Vāks: Saules enerģijas paneļu iekārta Zadaras pilsētā,
Horvātijā © Milosz M./Shutterstock.com
3., 6., 7., 20., 21., 22., 32. un 34. lpp.: © Eiropas Komisija
4. lpp.: © Shutterstock
8.–9. lpp.: © Eiropas Komisija, Havra © Igor Plotnikov/
Shutterstock.com
10. lpp.: © Štirija, Austrija
11. lpp.: © Cleantech, Somija
13. lpp.: © Reģionālo pētniecības iestāžu asociācija
14. lpp.: © ECORYS
19. lpp.: © INITS
24.–25. lpp.: Svētā Stefana sala © Adrijas un Jonijas
jūras reģiona iniciatīva, Ventspils © Shutterstock; Baltic Deal
© Leyre Mira
27., 28., 29. lpp.: Nīderlande © Ziemeļbrabantas province
Čehijas Republika © Reģionālās attīstības ministrija; Beļģija
© Briseles galvaspilsētas reģions
33. lpp.: © Gobierno de Extremadura
35., 36., 37. lpp.: © LEC; © FIN-EN; © ROP Střední Čechy
38.–39. lpp.: Vācija © CRTD; Londona © Ravensbornas Dizaina
un komunikāciju koledža; Spānija © IDEIA

Šis žurnāls ir iespiests uz pārstrādāta papīra angļu, franču un vācu valodā.
Tas ir pieejams 22 valodā tīmekļa vietnē

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_lv.cfm

Šī izdevuma saturs pabeigts 2013. gada augusts.

JURIDISKS PAZIŅOJUMS

Ne Eiropas Komisija, ne arī kāda cita persona, kas rīkojas tās vārdā, nevar būt atbildīga par to, kā šajā publikācijā ietvertā informācija var tikt izmantota, kā arī par kļūdām, kas var rasties, neraugoties uz rūpīgu sagatavošanu un pārbaudi. Šajā publikācijā paustais viedoklis nav uzskatāms par Eiropas Komisijas viedokli.

© Eiropas Savienība, 2013

ISSN 1725-8235

Pārpublicēšana ir atļauta, norādot avotu.

Lai izmantotu un/vai pārpublicētu materiālu, par kuru norādīts, ka autoritātes pieder trešajai pusei, jāsaņem atļauja no autoritātes subjektā(-iem).

► REDAKTORA SLEJA

Johannes Hahn
*Eiropas Komisijas loceklis,
kas atbild par reģionālo politiku*

Dalībvalstis ir panākušas vienošanos par daudzgadu finanšu shēmu laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam, kurā ir noteiktas maksimālās summas, kādas būs pieejamas katrai lielajai izdevumu kategorijai. Tagad tā ir iesniegta Eiropas Parlamentā un Padomē apstiprināšanai rudenī. Lai arī daudzās politikas jomās ir paredzēts izdevumu samazinājums, reģionālā politika ir viena no jomām, kuru samazinājums ir skāris vismazāk.

Šāds lēmums apliecina, ka reģionālā politika ir ļoti nozīmīga, jo tā sekmē saimniecisko darbību, izaugsmi un nodarbinātību. Pēdējo gadu laikā reģionālā politika ir pārtapusi no politikas, kas vērsta uz infrastruktūru, par ieguldījumu politiku, kas veicina nodarbinātību un izaugsmi. Šobrīd reģionālie fondi ir Eiropas galvenais virzītājspēks, lai pārorientētu, pārstrukturētu un modernizētu Eiropas ekonomiku atbilstoši stratēģijas „Eiropa 2020” mērķiem.

ES reģionālā politika laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam

Jaunā reformētā ES reģionālā politika nodrošinās Eiropai vēl labākus instrumentus, lai risinātu pašreizējos ilgtermiņa izaugsmes izaicinājumus – bezdarbu, konkurētspējas trūkumu un klimata pārmaiņas. Nākamajā finanšu periodā ieguldījumu mērķis ir panākt strukturālas reformas. Ieguldījumi tiks novirzīti tādu būtisku ekonomiskās attīstības jomu atbalstam kā MVU, pētniecība un inovācija, digitalizācijas programma un ekonomika ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, kas uzskaitītas stratēģijas „Eiropa 2020” izaugsmes programmā. Šāda rīcība ļaus mobilizēt visu Eiropas reģionu potenciālu, lai atjaunotu to ekonomiku uz konkurētspējas pamatiem.

Inovācija ir viena no galvenajām 2014.–2020. gada plāna prioritātēm, un, lai nepietiekamos publiskos resursus izmantotu pēc iespējas lietderīgāk, ir nepieciešama „gudra reģionālā politika”. Šīs stratēģijas panākumu atslēga slēpjas gudrā specializācijā, proti, katram reģionam jānosaka konkrēts ekonomikas prioritāšu skaits, ņemot vērā savas stiprās puses un konkurētspējas priekšrocības pasaules tirgū. Lai īstenotu šādu gudru specializāciju, jābūt skaidrai izpratnei par reģiona priekšrocībām un trūkumiem. Lai ietekme būtu pēc iespējas lielāka un ilgāka, viss finansējums un pūles būtu jāvelta šīm prioritātēm, bet ierobežotie resursi būtu jāizmanto maksimāli lietderīgi.

Eiropas reģioni un pilsētas ceļā uz 2020. gadu

2013. gada OPEN DAYS jeb ATVĒRTO DURVJU DIENAS ar devīzi „Eiropas reģioni un pilsētas ceļā uz 2020. gadu”, kas norisināsies no 2013. gada 7. līdz 10. oktobrim, notiek reģionālajai politikai ļoti svarīgā laikā. Nākamajos mēnešos Eiropas reģioni un pilsētas pabeigs sagatavošanās darbus ES kohēzijas politikas programmām 2014.–2020. gadam. Pasākums OPEN DAYS reģioniem un pilsētām būs lieliska iespēja uzzināt vairāk par strukturālo un investīciju fondu nākamā posma prioritātēm un problēmām, kā arī apmainīties viedokļiem par to, kā labāk izmantot šos fondus. Ir ļoti būtiski, lai reģioni un pilsētas piedalītos reģionālās politikas veidošanā, kurai ir reāla ietekme uz Eiropas iedzīvotāju dzīves uzlabošanu un kura nodrošina ilgstošu izaugsmi.

▶ ES ATBALSTS KATASTROFU GADĪJUMOS TURPMĀK BŪS ĀTRĀKS UN VIENKĀRŠĀKS

KO VARAM MĀCĪTIES NO POLITIKAS ĪSTENOŠANAS NOVĒRTĒJUMIEM KRĪZES BRĪDĪ?

Pēc zemestrīces, kas notika 2009. gada aprīlī Abruco reģionā, Itālijai tika piešķirti līdzekļi gandrīz EUR 500 miljonu apmērā.

Jau vairāk nekā desmit gadus Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF) sniedz atbalstu tiem reģioniem visā Eiropā, kurus skārušas lielas dabas katastrofas. Jauno Eiropas Komisijas priekšlikumu mērķis ir paātrināt, vienkāršot un padarīt efektīvāku katastrofu fonda darbību. Fonds nodrošinās līdzekļu izmaksu avansā, kā arī būs noteikti skaidrāki atbalsta saņemšanas kritēriji.

Kopš ES Solidaritātes fonda izveides 2002. gadā tas ir sniedzis atbalstu 52 katastrofu gadījumos visā Eiropā, tostarp zemestrīču, meža ugunsgrēku, sausuma, vētru un plūdu gadījumos. Ir sniegta palīdzība 23 valstīm vairāk nekā 3,2 miljardu eiro apmērā.

Saskaņā ar jaunajiem priekšlikumiem, kurus Komisija publicēja šā gada 25. jūlijā, katastrofas skartajiem reģioniem pirmo reizi būs pieejams avansa maksājums. Avansa maksājuma summa ir noteikta 10% apmērā no paredzamās palīdzības (maksimālais apmērs ir 30 miljoni eiro).

Tiks paātrināta arī palīdzības saņemšanas gaita, apvienojot apstiprināšanas un izpildes procedūras vienā lēmumā.

Tiks precizēta Solidaritātes fonda darbības joma, iekļaujot tajā tikai dabas katastrofas, kā arī paredzot īpašu noteikumu attiecībā uz sausumu. Tiks atļauta palīdzības piešķiršana noteiktām cilvēku izraisītām katastrofām, kuras ir notikušas tiešā dabas katastrofas rezultātā un uzskatāmas par pakārtotām katastrofas sekām.

Tiks ieviesti skaidrāki noteikumi par atbilstību, un turpmāk uz ierobežota mēroga reģionālām katastrofām attieksies tikai viens kritērijs. Tā pamatā būs 1,5% robežvērtība no reģiona iekšzemes kopprodukta.

Reformas nepieciešamība

Solidaritātes fonds tika izveidots pēc smagajiem plūdiem Viduseiropā 2002. gada vasarā. Starp fonda lielākajiem palīdzības piešķirumiem jāmin zemestrīce Abruco reģionā Itālijā 2009. gadā un zemestrīce Emīlijas-Romanjas reģionā 2012. gada maijā, un kopējais palīdzības apmērs abiem katastrofu skartajiem reģioniem pārsniedza vienu miljardu eiro. Fondā ir vērsušās daudzas ES valstis, lai lūgtu ārkārtas palīdzību plūdu, vētru un mežu ugunsgrēku radīto zaudējumu novēršanai. Šobrīd fonds ir iesaistīts atbalsta sniegšanā Vācijā un

ATBALSTA MAKSĀJUMU IZMANTOŠANAS JOMAS

ES Solidaritātes fonda sniegtā palīdzība papildina dalībvalstu piešķirto finansējumu šādām valsts iestāžu veiktām ārkārtas operācijām:

- ▶ būtiskas infrastruktūras, piemēram, elektrotīklu, ūdensapgādes, satiksmes objektu, telekomunikāciju, veselības aprūpes un izglītības infrastruktūras, darbības atjaunošana;
- ▶ pagaidu mājokļu nodrošināšana un ārkārtas pakalpojumu izmaksu segšana, lai apmierinātu iedzīvotāju neatliekamās vajadzības;
- ▶ preventīvās infrastruktūras, piemēram, aizsprostu un aizsargdambju, nostiprināšana;
- ▶ kultūras mantojuma saglabāšanas pasākumi;
- ▶ katastrofas seku novēršanas operācijas.

Palīdzība netiek piešķirta privātpersonu zaudējumu segšanai, piemēram, par privātmājām vai uzņēmējdarbībai nodarītiem zaudējumiem, kā arī par ienākumu avotu (tostarp no lauksaimniecības) zaudēšanu, jo šie riski tiek uzskatīti par apdrošināmiem.

vēl dažās Viduseiropas valstīs, kuras pirms vairākiem mēnešiem cieta no postošiem plūdiem.

Fonda sniegtā palīdzība ir paredzēta galvenokārt valsts iestāžu īstenoto ārkārtas operāciju finansēšanai. Fonda palīdzība netiek piešķirta privātpersonām radušos zaudējumu vai ienākumu avotu zaudēšanas gadījumos. Šis finansiālais atbalsts ir pieejams visām dalībvalstīm un valstīm, kuras risina sarunas par pievienošanu ES.

Tomēr jau kopš fonda izveides ir pakāpeniski kļuvis skaidrs, ka finansēšanas process nav pietiekami reaģētspējīgs. Palīdzības piešķiršanas procedūra ir pārāk ilga. Nereti no katastrofas brīža līdz maksājuma veikšanai paiet gandrīz gads.

Kaut arī šis instruments ļoti sekmīgi kalpo lielu dabas katastrofu gadījumos, divas trešdaļas no visiem saņemtajiem iesniegumiem attiecas uz mazāka mēroga katastrofām jeb tā sauktajām reģionālajām katastrofām, kurās zaudējumu apmērs nesasniedz noteikto robežvērtību. Lielākais vairums šo iesniegumu neatbilda izņēmuma kritērijiem, un tie bija jānoraida, sagādājot vilšanos katastrofas skarto teritoriju iedzīvotājiem.

Jaunajos priekšlikumos ir precīzāk noteikts, kurš un kas ir tiesīgs saņemt palīdzību, jo īpaši reģionāla mēroga katastrofu gadījumā. Noteikumi tika vienkāršoti, lai atbalsta summu varētu izmaksāt ātrāk, turklāt pirmo reizi ir paredzēta iespēja saņemt avansa maksājumu.

Tematiskā prioritāte – riska novēršana

Pārskatītajā Solidaritātes fonda regulā dalībvalstis tiek mudinātas īstenot katastrofu novēršanas un riska pārvaldības stratēģijas. Jaunajā finansēšanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam riska novēršana būs viena no kohēzijas politikas tematiskajām prioritātēm, kam atvēlēti ievērojami naudas līdzekļi, kurus dalībvalstis varēs izmantot jaunu strukturālo fondu programmu izstrādei.

Atbalsta piešķiršanas norise

Liela mēroga katastrofas gadījumā ir tikai viens atbilstības kritērijs, proti, zaudējumu apmērs, kas pārsniedz noteikto robežvērtību, kas katrai valstij ir atšķirīga.

Attiecībā uz mazākām, tā dēvētajām reģionālajām katastrofām, priekšlikumā paredzēts noteikt līdzīgu robežvērtību 1,5% apmērā no reģiona IKP, aizstājot pašreizējos samērā sarežģītos kritērijus, kas saistīti ar katastrofas ietekmi uz reģiona iedzīvotājiem, ekonomikas stabilitāti un dzīves apstākļiem.

Katastrofas skartās valsts atbildīgās iestādes var iesniegt Komisijai iesniegumu ne vēlāk kā 10 nedēļu laikā no brīža, kad radušies pirmie zaudējumi. Pēc tam Komisija izvērtēs saņemto iesniegumu un, ja tā secinās, ka ir izpildīti ESSF mobilizēšanas nosacījumi, tā ierosinās budžeta lēmējinstīcijai tādu palīdzības summu, kādu tā uzskata par atbilstošu.

Tiklīdz Parlaments un Padome šo summu būs apstiprinājuši, tā tiks izmaksāta avansā vienā maksājumā. Plānošanas un līdzfinansēšanas prasības nav paredzētas. Atbalsta summu var izmantot ārkārtas pasākumu finansēšanai jau no pirmās katastrofas dienas.

Komisārs Johannes Hahn sniedza šādu komentāru: „Mums jāreaģē efektīvāk un ātrāk, lai ar savu artavu papildinātu valstu pūles atjaunot katastrofu skartās teritorijas un novērst katastrofu sekas... Izmaiņas, par kurām esam vienojušies, dos iespēju izmantot Solidaritātes fondu ātrāk, ar skaidrākiem nosacījumiem un vienkāršāk.“

Regulas priekšlikums šobrīd ir iesniegts Eiropas Parlamentā un Padomē pieņemšanai.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/solidarity/index_lv.cfm

▶ REGIONĀLĀ POLITIKA – IZAUGSMES DZINĒJSPĒKS PAŠREIZĒJĀ KRĪZĒ?

ES struktūrpolitika joprojām atrodas sabiedrības uzmanības lokā, jo īpaši šajā ekonomiskās krīzes un taupības pasākumu laikā. Lai iepazīstinātu sabiedrību ar ES vēstījumu, izšķiroša nozīme ir pārredzamām un atklātām sarunām, un jo pārredzamākas un atklātas šīs sarunas būs, jo labāk. Panorama sniedz ieskatu vienās no šādām nesenām debatēm, kurās piedalījās Eiropas reģionālās politikas komisārs Johannes Hahn un ideju laboratorijas Open Europe Berlin direktors profesors dr. Michael Wohlgemuth un kuras norisinājās šā gada 19. jūlijā Eiropas Komisijas pārstāvniecībā Berlīnē.

Pie EK Berlīnes pārstāvniecības konferenču zāles durvīm pulcējās cilvēki, lai ieņemtu vietu un noklausītos diskusiju, kurā tika apspriestas ES strukturālā finansējuma priekšrocības un trūkumi. Diskusija tika rīkota, reaģējot uz pretrunīgo pētījumu, ko publiskoja ideju laboratorija Open Europe. Pētījumā tika pausta nepatika saistībā ar neapmierinošo finansējuma un rezultātu attiecību, un tajā tika izteikts priekšlikums sniegt reģionālās politikas atbalstu tikai trūcīgākajiem ES reģioniem un valstīm, bet bagātākām valstīm parūpēties pašām par savu reģionālo politiku.

Komisārs Hahn paskaidroja, ka jaunajā strukturālo un investīciju fondu plānojumā, sākot no 2014. gada, ir iekļauti atbildes pasākumi aicinājumam īstenot efektīvāku un racionālāku reģionālo politiku, orientējot projektus uz izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju „Eiropa 2020”. Turklāt jaunā pieeja reģionālajai politikai nozīmē, ka tēriņi būs ciešāk saistīti ar konkrētiem priekšnosacījumiem, piemēram, ar to, vai attiecīgajā valstī ir izstrādāta valsts mēroga transporta tīkla stratēģija. Tāpat arī kā jauns aspekts jāmin lielāks uzsvars uz atbalsta sniegšanu ekonomiskajai attīstībai, nevis tikai uz infrastruktūras projektu finansēšanu.

Atbildot uz profesora Wohlgemuth iebildumiem, komisārs Hahn skaidri norādīja, ka jautājums par strukturālā atbalsta sniegšanu vienīgi vājākajiem reģioniem netiek apspriests.

„Finansējumam jābūt pieejamam visos ES reģionos, lai nodrošinātu stratēģijas „Eiropa 2020” īstenošanu plašā teritorijā,” minēja komisārs Hahn.

Diskusijas turpinājumā Vācijas zemju (Länder) pārstāvji (gan no valsts austrumiem, gan rietumiem) uzsvēra, ka viņi jūtas daudz drošāk, ja ir pieejami strukturālie un investīciju fondi no Briseles, nekā iztiekot vienīgi ar līdzekļiem, ko reģioniem piešķirusi Vācijas valdība. Brandenburgas pārstāvis pat izteicās, ka reģionālais atbalsts šai Austrumvācijas zemei ir ārkārtīgi svarīgs, ņemot vērā to, ka tā dēvētā solidaritātes nodeva jauno federālo zemju vajadzībām, ko savulaik piešķīra sakarā ar Vācijas atkalapvienošanos, vairs netiek maksāta. Pie tam reģionālie fondi gan trūcīgos, gan turīgos reģionos tika uzskatīti par nozīmīgu rīku, lai sekmētu to, ka iedzīvotāji atbalsta ES politiku, kā stāstīja Vācijas reģionu pārstāvji.

Lai gan profesors Wohlgemuth atzinīgi vērtēja reformēto kohēzijas politiku, viņš savas domas nemainīja un atkārtoti izklāstīja savus argumentus par labu tam, lai finansējumu piešķirtu vienīgi nabadzīgiem reģioniem un valstīm. Viņš uzsvēra problēmas, kuras rodas neprecīzu prognožu dēļ, kā rezultātā atsevišķu ES finansēto projektu rentabilitāte ir zema. Vācijas arodbiedrības DGB pārstāvis aicināja ciešāk koordinēt projektus starp dažādiem ES reģioniem sakarā ar šobrīd Vācijā notiekošo pāreju enerģētikas nozarē (Energiewende).

« Finansējumam jābūt pieejamam visos ES reģionos, lai nodrošinātu stratēģijas „Eiropa 2020” īstenošanu plašā teritorijā. »

Eiropas reģionālās politikas komisārs Johannes Hahn

Tam sekoja dedzīgas debātes par Kohēzijas fonda atbilstības kritērijiem. Komisārs Hahn apstiprināja, ka dalībvalstu galvenais strīdus ābols ir tie kritēriji, kuriem ir izšķirīga ietekme uz galīgo lēmumu par līdzekļu piešķiršanu. Viņš arī teica, ka līdzekļu piešķiršana, balstoties uz atbilstības kritērijiem, ir liela problēma, jo Komisijai ir tiesības izmantot vienīgi jaunākos pieejamos un pārbaudītos datus. Komisārs skaidroja, ka tieši tas bija iemesls, kādēļ Grieķijas gadījumā fonda piešķirums bija balstīts uz datiem, kuri tika iegūti vēl pirms parādu krīzes sākšanās.

Eiropas Komisijas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta un EK pārstāvniecības Berlīnē rīkotās debātes saņēma atzinīgas klausītāju atsauksmes to pretunīgā satura un vienlaikus atklātā rakstura dēļ. Sarunas arī

parādīja, ka ES struktūrpolitika arī turpmāk būs sabiedrības uzmanības lokā, jo īpaši krīzes, taupības pasākumu un ES idejas atbalsta samazināšanās apstākļos. Jo atklātākas debātes, jo labāk!

► **UZZINIET VAIRĀK**

<http://ec.europa.eu/deutschland>

Somijā tiek īstenots projekts BENET, kurā pēta alternatīvus kurināmā veidus, ko iegūst no biomasas.

▶ REGIONU TIEKSME PĒC EKOINOVĀCIJAS UN GUDRAS, ILGTSPĒJĪGAS IZAUGSMES

Samsē salas Enerģētikas akadēmija ir Dānijas kontaktpunkts pētījumiem atjaunojamu energoresursu un ilgtspējīgas enerģijas jomā.

Ilgtspējīga izaugsme ir viens no stratēģijas „Eiropa 2020” pamatprincipiem – veidot videi nekaitīgāku, resursu ziņā efektīvāku un konkurētspējīgāku Eiropas ekonomiku. Eiropas reģioni un ES strukturālie un investīciju fondi šobrīd ir virzītājspēks šīs idejas īstenošanā.

Pasaulē strauji pieaug pieprasījums pēc videi draudzīgām tehnoloģijām, ekoloģiskiem produktiem un pakalpojumiem, kā arī ilgtspējīga dizaina idejām. Pasaules tirgus, kura pašreizējā vērtība tiek lēsta uz 1,15 triljoniem eiro gadā, varētu gandrīz divkāršoties, jo vidējās aplēses rāda, ka 2020. gadā šī tirgus vērtība varētu būt aptuveni 2 triljoni eiro gadā.

Eiropas Savienība ir ieguldījusi lielu darbu, lai nākotnē no tā gūtu augļus. Tā atzīst, ka jānostiprina sinerģija starp gudru un ilgtspējīgu izaugsmi, lai risinātu klimata pārmaiņu, vides un enerģētikas problēmas, kā arī pieaugošo resursu nepietiekamību. Mūsu pašreizējais patēriņa un ražošanas modelis nevar turpināt pastāvēt. Eiropas Savienībai jāpārveidojas un jākļūst par videi draudzīgu ekonomiku, kuru virza inovācija, savukārt reģionālā politika – kā ieguldījumu instruments – šobrīd ir nozīmīgs līdzeklis, lai šo mērķi sasniegtu.

Jau tagad vides preču un pakalpojumu nozare Eiropā strauji aug. Tajā ir nodarbināti 3,4 miljoni cilvēku, un nozares gada apgrozījums ir lielāks nekā metālapstrādes, autobūves un farmācijas nozarēs.

Ir pieejami daudz pierādījumu, kas apliecina, ka reģioniem un lielpilsētām ir būtiska nozīme inovācijas veicināšanā, nodrošinot pajumti rūpniecības klasteriem, kompetences centriem, inkubatoriem, tehnoloģiju parkiem un daudziem citiem oficiāliem un neoficiāliem inovāciju instrumentu veidiem. Tās ES dalībvalstis, kuras lielāko daļu iegulda pētniecībā un uzņēmējdarbības spēju pilnveidošanā tādās jomās kā ilgtspējīga enerģija, ekosistēmu pakalpojumi un ekoinovācija, šobrīd kļūst par konkurētspējīgākajām valstīm Eiropas Savienībā.

ES iestādes jau tagad dod būtisku ieguldījumu videi draudzīgas ekonomikas veicināšanā. Laikā no 2007. līdz 2013. gadam vides projektos tika tieši vai netieši ieguldīti gandrīz 105 miljardi eiro jeb 30% no pieejamā kohēzijas politikas finansējuma. No minētās summas 54 miljardi eiro tika atvēlēti vides pakalpojumiem, piemēram, atkritumu apsaimniekošanai un ūdens resursu apsaimniekošanai, dabas aizsardzībai un aizsardzībai pret risku. Gandrīz 3 miljardi eiro tika novirzīti ekoinovācijai mazos un vidējos uzņēmumos, bet 48 miljardi eiro tika piešķirti tādiem zema oglekļa dioksīda pasākumiem kā transports ar zemām CO₂ emisijām, energoefektivitāte un atjaunojamie energoresursi.

Energoefektivitātes pasākumos ir ieguldīti gandrīz 10 miljardi eiro, no kuriem 4,9 miljardi eiro atvēlēti atjaunojamajiem enerģijas avotiem, piemēram, biomasai (1,8 miljardi eiro), saules enerģijai (1,2 miljardi eiro), hidroelektroenerģijai/ģeotermālajai enerģijai (1,2 miljardi eiro) un vēja enerģijai (0,6 miljardi eiro).

Ideja par videi draudzīgiem studentu mājokļiem radās Nīderlandē un ir īstenota Havrā Francijā.

Galvenais starptautiskās konkurētspējas virzītājspēks

Eiropas Savienība arvien vairāk uzskata ekoinovāciju par vienu no svarīgākajiem savas ekonomikas un tās starptautiskās konkurētspējas virzītājspēkiem.

Jaunajā plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam vairāki jaunās kohēzijas politikas tematiskie mērķi būs vērsti uz ekoinovāciju. Ir paredzēts veicināt pasākumus, lai rosinātu pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, sekmētu vides aizsardzību, resursu lietderīgāku izmantošanu, ilgtspējīgu transportu un aprites ekonomikas izveidi.

Šie pasākumi ir cieši saistīti ar centieniem sekmēt atbilstīgus ieguldījumus, lai veicinātu ekonomikas izaugsmi un nodarbinātību.

2011. gada beigās ES pieņēma Ekoinovācijas rīcības plānu, kas, palielinot tirgus spēju uzņemt ekoinovācijas, ir izstrādāts tā, lai Eiropas Savienībā paaugstinātu ekoloģiskos rādītājus, radītu izaugsmi un nodarbinātību un nodrošinātu lietderīgāku nepietiekamo resursu izmantošanu.

Par ekoinovāciju uzskata jebkuru inovāciju, kuras rezultātā samazinās dabas resursu izmantošana un sarūk kaitīgu vielu izmeši visā produkta vai pakalpojuma dzīves ciklā. Ekoinovācija ir sastopama visos jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu, procesu, mārketinga pieeju, organizatorisko struktūru un tamlīdzīgos izpausmes veidos.

Konkurētspējas finansēšana

Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) sniedz nozīmīgu atbalstu reģioniem un tajos esošajiem MVU, lai paaugstinātu to konkurētspēju. Fonda līdzekļus iespējams piesaistīt, īstenojot konkrētus pasākumus, kuri vērsti uz resursu izmantošanas efektivitāti, piemēram, Apvienotajā Karalistē īstenotā programma ENWORKS⁽¹⁾, kura saņēma 2013. gada RegioStars balvu kategorijā „Ilgtspējīga izaugsme“⁽²⁾. Turklāt, lai palīdzētu uzņēmumiem, kas rada ekoinovācijas, jo īpaši MVU, ieviest tirgū savus laboratorijas stadijā esošos izstrādājumus, ES Konkurētspējas un inovāciju ietvarprogramma (CIP) potenciāli dzīvotspējīgiem projektiem piedāvā kapitālu, sadarbības tīklu veidošanas iespējas un vienreizējas dotācijas. Konkurētspējas un inovāciju ietvarprogrammas budžets laika posmam no 2008. līdz 2013. gadam ir gandrīz 200 miljoni eiro, no kura tiek sniegts atbalsts tehnoloģiski apstiprinātiem risinājumiem (produktiem, procesiem, tehnoloģijām), lai lietderīgāk izmantotu Eiropas dabas resursus. Šobrīd ar ekoinovācijas shēmas finansējumu tiek īstenoti jau vairāk nekā 240 projekti tādās jomās kā materiālu pārstrāde, ūdens resursu apsaimniekošana, ilgtspējīgi celtniecības produkti, videi draudzīga uzņēmējdarbība, pārtikas un dzērienu ražošana. Šos projektus pārsvarā ir izstrādājuši mazi uzņēmumi ar novatoriskām koncepcijām, kuriem ir bijis vajadzīgs agrīns sākumkapitāls, lai izmantotu to izaugsmes potenciālu.

Kādā nesen publicētā pētījumā noskaidrots, ka ieguldījumu atdeve šādos videi draudzīgos MVU, kuri darbojas ekoloģiski novatorisku tehnoloģiju jomā, ir virs vidējā, radot labi apmaksātas darbavietas, kā arī mazinot ietekmi uz vidi. ES ieguldījumi ekoinovācijas jomā ir sasnieguši jau divdesmitkārtīgu atdevi. Katrs ieguldītais eiro saņēmējiem ir devis 20 eiro. Turklāt katrs atbalstītais projekts ir radījis papildu astoņas pilnas slodzes darbavietas. Naudas izteiksmē šādu vides ietaupījumu vērtība piecu gadu laikā tiek lēsta vairāk nekā EUR 800 miljardu apmērā, turklāt ir gūti arī nozīmīgi ieguvumi, kas izpaužas kā ūdens ietaupīšana, siltumnīcefekta gāzu emisiju un atkritumu daudzuma samazināšanās.

Finansējumu saņēmušie ekoinovācijas projekti tiek īstenoti visdažādākajās nozarēs un pasākumu jomās, sākot no Omega 3 taukskābju ražošanas no aļģēm līdz ādas izstrādājumu ražošanai, neradot piesārņojumu.

Programma „Saprātīga enerģija Eiropai“ (Intelligent Energy Europe – IEE), kura uzsāka darbību 2003. gadā, turpina sekmēt ES energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu politiku. No programmas tiek sniegts atbalsts tādām jomām kā atjaunojamie energoresursi, energoefektīvas ēkas, rūpniecība, patēriņa preces un transports. Programmas darbības laiks beigsies 2013. gadā, un tā ir pieejama visām ES dalībvalstīm, kā arī Norvēģijai, Islandei, Lihtenšteinai un Bijušajai Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikai. Projektu finansēšanai ir pieejami līdzekļi 730 miljonu eiro apmērā.

(1) www.enworks.com

(2) http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_13_en.cfm

Pārdomātā specializācija

Eiropas Savienība atzīst, ka daudziem reģioniem ir individuālas priekšrocības, uz kurām tiem vajadzētu koncentrēties. Zināms, ka atsevišķiem reģioniem jau ir ilggadēja pieredze ilgtspējīgu un resursu ziņā efektīvu tehnoloģiju izstrādē.

Ilgspējīgas izaugsmes veicināšanai reģionālais un vietējais konteksts ir kļuvis tik svarīgs, kā nekad iepriekš. Pirmkārt, reģionu rīcībā ir informācija par vietējām inovāciju sistēmām, un tiem ir spējas mobilizēt ekonomikas dalībniekus ceļā uz kopīgu mērķi. Otrkārt, tiem ir labas iespējas veidot padziļinātu izpratni par vietējiem dabas resursiem un vides problēmām.

Ir atzīts, ka nepastāv viena universāla recepte ilgtspējīgu un gudru izaugsmi sasaistošu stratēģiju izstrādei un īstenošanai. Katram reģionam jāizmanto savas individuālās iespējas, un tie var vērsties pēc atbalsta, ko sniedz ES reģionālā politika.

Pārdomātās specializācijas stratēģijas mērķis ir apzināt katra reģiona galvenās stratēģiskās nozares un koncentrēt reģionu pētniecības, inovācijas un ieguldījumu stratēģijas uz šīm nozarēm. Novatoriskas aktivitātes var būt gan mūsdienīga pētniecība un izstrāde, gan novatoriskas idejas celtniecības, mobilitātes, dizaina un energovadības jomās un jauni uzņēmējdarbības modeļi.

To pamatā ir reģionu salīdzinošās priekšrocības, un šīs aktivitātes var nodrošināt efektīvāku publiskā finansējuma izlietojumu. Šīs stratēģijas var palīdzēt reģioniem koncentrēt savus resursus uz dažām galvenajām prioritātēm, nevis izklie-dēti veikt neliela apmēra ieguldījumus daudzās jomās un uzņēmējdarbības nozarēs.

Piemēram, viena no Skotijas pārdomātās specializācijas stratēģijas prioritātēm ir izmantot dabas resursu daudzveidību, piemēram, jūras viļņu spēku, enerģijas iegūšanai no atjaunojamiem enerģijas avotiem. Šī nozare visā Skotijā jau nodrošina vairāk nekā 11 000 darbavietu. Somija nesēn ir pieņēmusi valdības mēroga stratēģiju videi nekaitīgu tehnoloģiju veicināšanai (skatīt attēlu).

ŠTĪRIJA – AUSTRIJAS VIDEI NEKAITĪGO TEHNOLOĢIJU IELEJA „GREEN TECH VALLEY“

Austrija ir mājvieta vienam no pasaules lielākajiem vides tehnoloģiju klasteriem – Eco World Styria. Štīrijā ir augsta vides uzņēmumu koncentrācija, kas aizsākās 1970. gados.

Vietējā uzņēmējdarbības atbalsta aģentūra ir palīdzējusi izveidot brīva rakstura tīklu, lai veicinātu videi nekaitīgu tehnoloģiju projektus, un 2005. gadā šis tīkls bija attīstījies tiktāl, lai kļūtu par patstāvīgu klasteru. Šobrīd klasterā nākotnes vides inženierzinājumu jomā aktīvi darbojas gandrīz 200 uzņēmumi un pētniecības centri.

Lai ekoinovāciju nozari paceltu augstākā līmenī, Eco World Styria darbība ir vērstā uz pētniecības, rūpniecības un valdības iestāžu sadarbības modeli. Klasteris uzņēmumiem piedāvā virkni nepieciešamu pakalpojumu, tostarp atbalstu tirgus stratēģijas izstrādē, inovācijas potenciāla izvērtēšanu, partneru apzināšanu pētniecības un izstrādes jomā, finansēšanas pakalpojumus un investoru meklēšanu.

Kopējais klastera attīstības projekta budžets laikposmā no 2007. līdz 2012. gadam bija 888 800 eiro. Pusi šā finansējuma piešķir ERAF. Klastera darbības panākumi būtiski palīdzēja palielināt pašfinansējuma līmeni, kas šobrīd sasniedz 40%. Šo finansējumu veido klastera dalības maksa un ieņēmumi no projektiem un pakalpojumiem.

ECO World Styria un tā stratēģiskie partneri spēj nodrošināt klastera klientiem ilgtspējīgu izaugsmi visos vērtības radīšanas ķēdes posmos biomasas, saules enerģijas, materiālu plūsmas pārvaldības, atkritumu apsaimniekošanas un ūdens resursu apsaimniekošanas jomās.

Ilgspējīga enerģija – ēku energoefektivitāte

Nākamajā finansēšanas periodā visiem reģioniem būtiska ERAF finansējuma daļa būs jāiegulda ilgtspējīgā enerģijā. Turklāt saskaņā ar jauno programmu nav paredzēti ierobežojumi ieguldījumiem ēku energoefektivitātē (šobrīd ir noteikts ierobežojums 4% apmērā no ERAF finansējuma).

Pilsētas, kas rada 70–80% no visām siltumnīcefekta gāzu emisijām, ir nozīmīgākās vietas, kurās būtu jāievieš ilgtspējīgi risinājumi mobilitātes, enerģētikas un atkritumu apsaimniekošanas jomās.

Daudzas pilsētas jau šobrīd izmēģina jaunas pieejas, bet tās pilsētas, kuras pirmās pieņēma vides uzlabošanas stratēģijas, jau sāk piedzīvot to pozitīvo ietekmi.

SOMIJA VALSTS LĪMENĪ NOSAKA SPECIALIZĀCIJU EKOLOĢISKI TĪRU TEHNOLOĢIJU JOMĀ

Viena no pasaulē straujāk augošajām jomām ir ekoloģiski tīru tehnoloģiju nozare. Nozares pasaules tirgus apmērs ir gandrīz 1600 miljardi eiro (aptuveni 6% no pasaules IKP), un tirgus izaugsme ir gandrīz 10%.

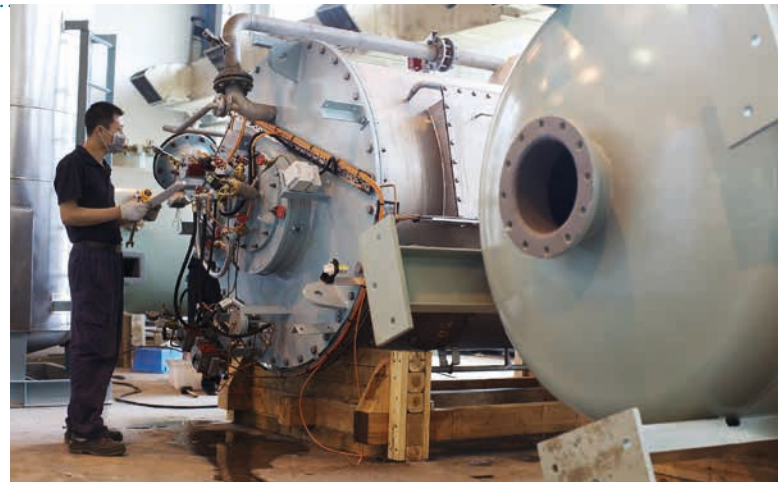
Somijā 2011. gadā ekoloģiski tīru tehnoloģiju nozarē darbojās vairāk nekā 2000 uzņēmumu. Šo uzņēmumu kopējais apgrozījums (20,6 miljardi eiro) veidoja 10,9% no valsts IKP un sasniedza 10,6% pieaugumu, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Somijas ekoloģiski tīro tehnoloģiju nozares eksporta vērtība ir gandrīz 12 miljardi eiro jeb gandrīz 20% no kopējā Somijas eksporta vērtības.

2012. gada februārī Somijas valdība sāka īstenot stratēģisko programmu ekoloģiski tīro tehnoloģiju jomā ar mērķi noteikt tīrās tehnoloģijas par vienu no Somijas ekonomiskās politikas prioritātēm.

Programmas mērķis ir līdz 2020. gadam izveidot Somijā 40000 darbavietu ekoloģiski tīro tehnoloģiju nozarē, kā arī divkārtot tīro tehnoloģiju uzņēmumu kopējo apgrozījumu no aptuveni 20 miljardiem eiro šobrīd līdz EUR 40 miljardiem 2018. gadā.

Starp Somijas ekoloģiski tīro tehnoloģiju nozares priekšrocībām jāmin ekoloģiski tīras enerģijas ražošana, ražošanas procesu un ēku energoefektivitāte, resursu ziņā efektīvi industriālie procesi, ūdens attīrīšana, kā arī atkritumu apsaimniekošana un pārstrāde. Ekoloģiski tīras enerģijas programmā ir iekļauti tādi pasākumi kā ogļu, dabasgāzes un importētas elektroenerģijas patēriņa samazināšana, vēja, saules un bioenerģijas izmantošanas palielināšana, energoefektivitātes paaugstināšana un jaunu uzņēmumu izveide, transportlīdzekļu pārveidošana par elektriski darbināmiem transportlīdzekļiem, kā arī stimulu radīšana.

Daļa no stratēģijas paredz izveidot labu pašmāju tirgu Somijas ekoloģiski tīro tehnoloģiju uzņēmumiem, kā arī palīdzēt tiem attīstīt uzņēmējdarbību, sekmējot izešanu starptautiskā tirgū.

Pirmajos divos programmas darbības gados (2012.–2013.) galvenā uzmanība izmēģinājuma nozaru statusā tika pievērsta tādu nozaru veicināšanai kā ekoloģiski tīra enerģija, energoefektivitāte (izmantojot IKT) un videi draudzīga kalnrūpniecība, vienlaikus veidojot tādu darbības vidi, kas sekmētu ekoloģiski tīro tehnoloģiju nozares izaugsmi kopumā. Lai atbalstītu jaunu ekoloģiski tīro tehnoloģiju risinājumu ieviešanu, tiks izmantots publiskais iepirkums. 2011. gadā Somijas publiskā iepirkuma apmērs bija 32,5 miljardi eiro. Noteiktais mērķis paredz, ka līdz 2013. gada beigām vismaz 1% no publiskā iepirkuma jeb 325 miljoni eiro būtu jāizlieto to ekoloģiski tīro tehnoloģiju uzņēmumu piedāvājuma iepirkumam pašmāju tirgū, kuri vēlas sākt darbību pasaules tirgū.

Programmas mērķis ir sekmēt 5–6 nozīmīgu zināšanu centru izveidi ekoloģiski tīru tehnoloģiju nozarē, jo īpaši ekoloģiski tīras enerģijas un energoefektivitātes jomā. Turklāt tiek izvērtēta iespēja izveidot tādu zināšanu centru, kurš specializētos konkrētās jomās, piemēram, vēja enerģija. Valdība arī veicina MVU izešanu starptautiskā tirgū, jo īpaši tādos augošos tirgos kā Ķīna, Indija, Krievija un Brazīlija. Noteiktais mērķis paredz līdz 2018. gada beigām palīdzēt 80 jauniem uzņēmumiem piekļūt starptautiskajiem tirgiem.

Tas, vai pāreja uz resursu ziņā efektīvu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, balstoties uz inovāciju, būs veiksmīga, lielā mērā ir atkarīgs no reģionu un pilsētu pārvaldes līmenī pieņemtajiem lēmumiem.

► UZZINIET VAIRĀK

Gudra un ilgtspējīga izaugsme, izmantojot pārdomāto specializāciju:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

▶ OPEN DAYS UNIVERSITĀTE

MEISTARKLASE PAR KOHĒZIJAS POLITIKAS ILGTERMIŅA AINU

OPEN DAYS universitāte ir nozīmīgs pasākums, kas notiks 11. reģioniem un pilsētām veltītās Eiropas nedēļas ietvaros oktobrī. Tas palīdzēs pievērsties šobrīd notiekošajiem jaunajiem akadēmiskajiem pētījumiem par reģionālo un pilsētu attīstību.

OPEN DAYS universitātes ietvaros tiks organizēti vairāki darbsemināri, kas sniegs iespēju akadēmisko aprindu pārstāvjiem, speciālistiem, ES amatpersonām un citiem ieinteresētajiem dalībniekiem apmainīties viedokļiem un pārbaudīt jaunas akadēmiskās koncepcijas reģionālās politikas un pilsētvides politikas jomā.

Vairāki pazīstami akadēmisko aprindu pārstāvji un pētnieki ES kohēzijas politikas jomā un saistītajās politikas jomās no dažādām Eiropas valstīm ir uzaicināti pasniegt lekcijas un piedalīties paneldiskusijās, kurās tiks apspriesta OPEN DAYS 2013 trešā tematiskā prioritāte „Problēmas un risinājumi“.

„Akadēmisko aprindu pārstāvjiem ir nozīmīga loma reģionālās politikas attīstības procesā, jo īpaši, lai veidotu labāku izpratni par teritorijām un apzinātos to priekšrocības un pārvaldības īpatnības,“ norāda Lisabonas Universitātes profesore Eduarda Marques da Costa. „Viņi arī veicina plašas konceptuālas un metodoloģiskas diskusijas, kas ir iekļautas politikas veidošanas un īstenošanas procesā. Akadēmisko aprindu pārstāvji izstrādā lietišķos pētījumus par ietekmes novērtējumu un citiem iepriekšējiem (*ex-ante*) novērtējumu pētījumiem, kā arī piedalās progresīvos pētījumos par konkrētajiem tematiskajiem atjauninājumiem 2014.–2020. gada kontekstā.“

Meistarklase

Pirmo reizi OPEN DAYS universitātes ietvaros tiek sagatavota meistarklase sadarbībā ar Reģionālo pētniecības iestāžu asociāciju. Tās laikā notiks vairāki semināri 77 atlasītiem doktorantūras studentiem un jauniesācējiem pētniekiem, kuri darbojas reģionālās politikas un pilsētvides politikas jomā. Meistarklasē piedalīsies dalībnieki gan no ES dalībvalstīm, gan no citām valstīm.

Meistarklases atklāšanas sanāksmē uzmanība tiks pievērsta ES kohēzijas politikas iespējām 2014.–2020. gadā. Sanāksmes temats būs „ES kohēzijas politika: ekonomiskais konteksts, pārvaldības izaicinājumi un iespējas“, un tā ietvers atskatu uz vēsturi, pamatojumu un kontekstu, kas izraisīja pašreizējās reformas.

Intervences pasākumu ietvaros tiks aplūkota globālā līmenī notiekošo ekonomikas un sociālo izmaiņu ietekme uz politiku un apspriesti šādi jautājumi.

- ▶ Kādas jaunas iespējas sniedz mainīgā pasaules ekonomika? Vai pastāv jauna telpiskās koncentrācijas ietekme?
- ▶ Kāda ir dažādu pārvaldības līmeņu jaunā loma atveseļošanās nodrošināšanā un stratēģijas „Eiropa 2020“ īstenošanā?
- ▶ Kas kopš 2008. gada ir mainījies teritorijas, telpas un politikas ziņā un ko tas nozīmē ES kohēzijas politikas nākotnei?

Meistarklases īpašie viesi būs Lisabonas Universitātes profesore Eduarda Marques da Costa, Stratklaidas Universitātes (Skotija) Eiropas politikas pētījumu centra profesors John Bachtler un Groningenas Universitātes (Nīderlande) profesors Phil McCann.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/od_university.cfm

Prof. Eduarda Marques da Costa, Ģeogrāfijas un telpiskās plānošanas institūts, Lisabonas Universitātē

Pēdējās desmitgadēs Eiropas reģionālajai politikai ir bijusi liela nozīme kohēzijas un attīstības veicināšanā teritorijā, kas turpina paplašināties. Politikas atbilstība un efektivitāte dažādās valstīs un reģionos liecina, cik svarīga ir strukturēta diagnoze un integrējošas teritoriālās pieejas, kas tiek ņemtas vērā ES orientācijas pasākumos.

Patiesībā, šobrīd izaicinājumi ir mainījušies. To risināšanai ir nepieciešama elastīga, vairāklīmeņu un vairākdimensiju pieeja. Piemēram, aplūkojot teritorijas ar mazu iedzīvotāju blīvumu, var redzēt, ka problēmas gandrīz nav mainījušās (piemēram, novecošanas procesi vai lielā atkarība no sabiedriskajiem pakalpojumiem, lai nodrošinātu nodarbinātību un konverģences procesu). Bet reģionālās attīstības teorijas un reģionālās konverģences politika ir mainījušās līdz ar teritoriālajām pieejām, radot risinājumus jauniem izaicinājumiem un paradigmām.

Tāda pati loģika attiecas arī uz pilsētu teritorijām, kur joprojām dominē vai pat ir saasinājušies daži būtiski trūkumi ar zemes izmantojumu saistītā spiediena vai vides konfliktu dēļ. Šobrīd šīs problēmas ir kļuvušas izteiktākas paplašinātās pilsētās, ņemot vērā klimata pārmaiņu situāciju un jaunus izaicinājumus enerģētikas un dabas resursu jomās.

Īstenojot nākotnes reģionālo politiku pēc 2020. gada, nāksies saskarties arī ar intensīviem globāliem izaicinājumiem, kuriem būs liela ietekme pilsētās un mazāk urbanizētās teritorijās un kuri ietekmēs sociālo kohēziju Eiropas reģionos. Šajā kontekstā akadēmisko aprindu pārstāvjiem vajadzētu sašaurināt savu darbības jomu politikas izstrādes procesā, tanī pat laikā paplašinot teorētiskās un metodoloģiskās debates, lai uzlabotu Eiropas politikas teritorializāciju.

Prof. Henrik Halkier, reģionālo un tūrisma studiju profesors, Olborgas universitātē, Dānija

Ņemot vērā, ka būtībā politikas izstrāde ir atkarīga no virziena, pastāv acīmredzams risks, ka atšķirīgos Eiropas reģionos tiks īstenoti vienādi pasākumi, jo īpaši saistībā ar ES programmām, kurām pamatā jāatbilst standartizētam noteikumu kopumam. Pierādot, ka attīstības problēmas ir atkarīgas no konkrētās teritorijas, akadēmisko aprindu pārstāvji var sniegt svarīgu ieguldījumu, lai padarītu rīcībpolitikas atbilstošākas, efektīvākas un iedarbīgākas.

Daudzu pamatotu iemeslu dēļ liels uzsvars tiek likts uz rīcībpolitiku ietekmes palielināšanu, veicot uzraudzību un vērtēšanu. Šos centienus ierobežo teorētiskā izpratne par cēloņsakarībām attīstības procesos, kā arī politikas veidotājiem pieejamie dati. Akadēmisko aprindu pārstāvji var arī sniegt ieguldījumu, sekmējot teorētisko izpratni par attīstības procesiem un izstrādājot jaunus publisko interešu ietekmes novērtējuma veidus.

Divi galvenie jautājumi, kurus pēc 2020. gada vajadzētu vairāk ņemt vērā Eiropas reģionālās politikas ilgtermiņa attīstības jomā, ir šādi:

- ▶ Dažādu zināšanu veidu kombinēšanas pieaugošā nozīme inovāciju jomā un dažādu sociālo prakšu pārrobežu apvienošana. Lai gan joprojām būs nozīmīgas tradicionālās pētniecības un attīstības laboratorijas tipa aktivitātes, jāpievēršas plašākiem inovāciju jautājumiem organizāciju un starporganizāciju līmenī, arī saistībā ar privātajiem un sabiedriskajiem pakalpojumiem un atpalikušajiem reģioniem un apkārtnēm.
- ▶ Jāatzīst arī uzņēmumu un valsts iestāžu ārpusreģionālo sakaru būtiskā nozīme, lai vietējie uzņēmumi varētu saņemt atbalstu darbam ar, piemēram, visatbilstošāko konsultāciju iestādi neatkarīgi no tā, vai šī iestāde atrodas uzņēmuma reģionā, valstī vai kontinentā.

▶ ERAF NOZĪME MĀJOKĻU NOZARĒ

FINANSĒJUMS SNIEDZ TAUSTĀMUS UN POZITĪVUS IEGUVUMUS

ERAF atbalstītie mājokļu projekti Tallinā, Igaunijā (augstāk un zemāk).

Jauns pētījums par ERAF atbalstītajiem intervences pasākumiem mājokļu nozarē 2007.–2013. gada plānošanas periodā norāda uz pozitīvu rezultātu vairākās jomās. Laikā, kad visā ES jārisina komplicētas un daudzveidīgas problēmas, nākotnes darbībām jābūt vērstām uz integrētu pieeju apvienojumā ar efektīvu sistēmu un aktīvāku iesaistīšanos visos pārvaldības līmeņos.

Jau vairāk nekā 20 gadus ES ir atbalstījusi pilsētvidi un tās atjaunošanu, īstenojot dažādas programmas. Kopš 2007. gada Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļi tikuši viennozīmīgi piešķirti intervences pasākumiem mājokļu nozarē.

Patiešām, 2007.–2013. gada periodā kohēzijas politikā tika integrēts „pilsētvides aspekts“, kā rezultātā visas pilsētu teritorijas kļuva par potenciālajiem ES strukturālo un investīciju fondu atbalsta saņēmējiem.

Pēc Eiropas Parlamenta iniciatīvas tika veikts ES mēroga pētījums⁽¹⁾, lai novērtētu, kā ERAF finansējums tika izmantots dažos no pirmajiem mājokļu projektiem 2007.–2013. gada finansēšanas periodā un noteiktu tā visefektīvāko lomu nākotnē.

(1) Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstītie ieguldījumi mājokļu sektorā 2007.–2013. gadā, mājokļu ilgtspējīgas pilsētvides atjaunošanas kontekstā.

TALLINA, IGAUNIJA

Energotaupība sociālajos mājokļos

Tallinā ERAF finansējums tika izmantots, lai atjaunotu gan sociālo mājokļu nodrošinājumu, gan bērnu namus. Dažādās pilsētas daļās kopumā tiek celtas deviņas ēkas ar augstu energoefektivitāti, kuru iemītniekiem tiks nodrošināta labāka dzīves vide un kvalitatīvāks sociālā atbalsta līmenis.

LA FORÊT, FRANCIJA

Cīņa pret enerģētisko nabadzību trūcīgajā rajonā

Šā projekta ietvaros tiek atjaunoti 446 sociālo mājokļu dzīvokļi (astotās 1965.–1970. gadā celtas ēkas) ar augstu energopatēriņu. Projekta mērķis ir cīņa pret enerģētisko nabadzību un sociāli trūcīgā rajona atjaunošana. Mājokļi tiek pārveidoti par zema patēriņa dzīvokļiem, kas uzlabos to iemītnieku dzīves kvalitāti un drošību, kā arī rajona tēlu.

ES mājokļu problēmas

Visā ES joprojām pastāv būtiskas problēmas, kas saistītas ar sliktas kvalitātes, nepieejamiem un zemas energoefektivitātes mājokļiem. Šādas problēmas mēdz būt dziļi iesakņojušās un komplicētas, bet tās ievērojami atšķiras visās dalībvalstīs.

Mājokļu problēmas Rietumeiropas pilsētas bieži vien ir saistītas ar augstceltņu dzīvojamo māju kvartāliem, un tās izraisa sliktas kvalitātes materiāli un dizaina problēmas. No tā izrietošās problēmas pārsvarā ir saistītas ar teritorijām sliktā stāvoklī, kas atrodas piepilsētā, vai tradicionāli apbūvētajos pilsētas rajonos.

Kopš 2007. gada jaunās dalībvalstis, kas pievienojās ES 2004. gadā vai vēlāk, var izmantot ERAF finansējumu mājokļu projektiem. Šajās valstīs ir daudz pēckara laika daudzdzīvokļu ēku, kuras tiek uzskatītas par vienu no galvenajām pilsētvides problēmām. Saskaņā ar pētījumu bez visaptverošiem intervences pasākumiem daudzu māju stāvoklis ātri pasliktināsies, veidojot geto rajonus, kuros mitināsies pilsētu nabadzīgie iedzīvotāji, un radot lielu pieprasījumu pēc viengimenes mājām piepilsētā.

Kopš 2009. gada visas ES dalībvalstis var izmantot ERAF finansējumu ieguldījumiem, kas saistīti ar energoefektivitāti un atjaunojamiem energoresursiem.

Integrēta pieeja

Papildus literatūras un politikas pārskatīšanai pētījuma ietvaros detalizēti tika aplūkoti desmit ERAF atbalstītie intervences pasākumi mājokļu nozarē. Analīze parādīja, ka ERAF ir sekmējusi integrētas pieejas izmantošanu saistībā ar mājokļu, enerģētikas un sociālekonomiskajām vajadzībām trūcīgajās kopienās.

ERAF intervences pasākumiem mājokļu nozarē bija taustāmi un pozitīvi ieguvumi, jo īpaši energoefektivitātes un mazāku enerģijas rēķinu ziņā. Leinteresētās personas arī bija relatīvi pozitīvi noskaņotas attiecībā uz projektu ietekmi uz saistītajiem aspektiem, piemēram, darbavietu izveidi un veselību.

Tomēr tikai dažiem projektiem izdevās vienlaikus risināt visas trīs problēmas. Praksē daži no tiem bija viendimensijas projekti, kuru mērķis bija tikai energoefektivitātes uzlabojumi, savukārt citi projekti ietvēra vairākus sociālos aspektus. Tika secināts, ka projekti ir efektīvāki, ja tie tiek īstenoti kā integrētā pieeja un ja valsts politika veicina ERAF shēmu saistību ar citiem intervences pasākumiem. Arī vietējā un reģionālā politiskā vadība var būt nozīmīgs faktors.

Ir svarīgi ņemt vērā, ka ERAF nav vienīgais Eiropas finansējuma avots mājokļu nozarē. Eiropas Investīciju banka (EIB) jau kādu laiku aizdevumu veidā sniedz finansiālo atbalstu mājokļiem ES. Šis finansiālais atbalsts tiek izmantots pilsētvides atjaunošanai, kuras ietvaros sociālie mājokļi ir svarīgs aspekts.

Secinājumi

Pētījuma vispārējais secinājums ir tāds, ka ERAF sniegtais finansējums mājokļu shēmām ievieš pozitīvas izmaiņas vairākās jomās. Praksē mājokļu nozarē pastāv vairākas intervences pieejas, ar kurām var panākt dažāda veida reālu un taustāmu ietekmi. Ar energoefektivitāti saistītie intervences pasākumi bieži vien ir pozitīvi no sociālā viedokļa, jo tie palīdz samazināt rēķinus par enerģiju.

Eiropas Reģionālās attīstības fonds ir daudz sasniedzis attiecībā uz mājokļu un enerģijas finansiālās pieejamības jautājumu risināšanu. Lielāka daļa projektu tieši vai netieši sniedz iemītniekiem finansiālo palīdzību, tādējādi viņi var atļauties piemēram, jaunus logus vai jumta izolāciju.

ERAF atbalsta apmēru mājokļu projektiem trūcīgākajās kopienās ietekmē daudzveidīgas problēmas. Tās norāda, ka jāveic īpaši pasākumi, lai palīdzētu māsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem piekļūt ERAF atbalstītajām aktivitātēm.

Lai gan par mājokļu nozari atbild ES dalībvalstis, ERAF var būt būtiska nozīme ilgtspējīgu mājokļu veicināšanā, lai palīdzētu samazināt energopatēriņu un pāriet uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, kā arī veicināt sociālo iekļaušanu.

Ar mājokļiem saistītie intervences pasākumi jāīsteno, izmantojot integrētu pieeju un cenšoties risināt ekonomikas, sociālos un vides aizsardzības izaicinājumus. Piemēram, lai gan energoefektivitātes intervences pasākumu mērķis galvenokārt ir samazināt enerģijas patēriņa līmeni atsevišķās ēkās, ir ieteicams vienlaicīgi ar enerģētikas aspektu ņemt vērā arī citas konkrētas trūcīgo rajonu problēmas.

Pētījumā tika secināts, ka šie centieni var būt sekmīgāki nākamajā finansēšanas periodā, ja 2014.–2020. gada kohēzijas politikas tiesību aktu elastība tiks apvienota ar efektīvu sistēmu, priekšlaicīgu plānošanu un aktīvu iesaistīšanos visos pārvaldības līmeņos.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/housing/2013_housing_study.pdf

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/studies/index_en.cfm

▶ EIROPAS TERITORIĀLĀS SADARBĪBAS GRUPA

2006. GADĀ IZVEIDOTĀ JURIDISKĀ INSTRUMENTA SKAIDROJUMI UN VIENKĀRŠOŠANA

Septiņus gadus pēc apstiprināšanas Regula par Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) šobrīd tiek grozīta, un vairāki paskaidrojumi un vienkāršošana padarīs tās piemērošanu vēl efektīvāku.

Kad Eiropas Parlamenta ziņotājs Jan Olbrycht 2006. gadā skaidroja, kas ir ETSG, viņš vienkārši teica: „ETSG ir ETSG!“ Bet ja sākotnēji tās nolūks bija sniegt dalībvalstīm elastību, tad šobrīd mērķis vairs nav tik skaidrs.

Pieņemot valstu tiesību aktus ES regulas īstenošanai, dažās dalībvalstīs ETSG tika pielīdzināta jau esošajām juridiskajām personām – „syndicat mixte“ Francijā vai „Zweckverband“ Vācijā (abas ir valsts iestādes), vai bezpeļņas apvienībai saskaņā ar privāttiesībām utt. – un grozītā regula arī turpmāk piedāvās iespēju izvēlēties, vai piešķirt ETSG publisko tiesību vai privāttiesību statusu. Bet kāda ir pašreizējā situācija vismaz 35 Eiropas teritoriālās sadarbības grupās⁽¹⁾, kuras aptver 19 dalībvalstis, iesaistot vairāk nekā 650 vietējās un reģionālās iestādes, un kuras ietekmē aptuveni 30 miljonu Eiropas iedzīvotāju dzīves pierobežas reģionos?

Vietējo iestāžu un struktūru juridiskais instruments

Dalībvalstis un centrālās iestādes var sadarboties uz to suverenitātes pamata. Savukārt reģionālās un vietējās iestādes vai citas valsts iestādes var sadarboties dalībvalsts robežās – vietējās iestādes izveido apvienoto iestādi, lai pārvaldītu sabiedriskā transporta, atkritumu, enerģijas, ūdens, kultūras un citas jomas. ETSG regulas atskaites punkts ir vienkāršs – tam, ko šādas vietējās iestādes ir tiesīgas darīt valsts kontekstā, vajadzētu būt atļautam arī pārrobežu līmenī Eiropas Savienības teritorijā. Šādi sadarbībai vajadzētu būt normālai Eiropas Savienībā 20 gadus pēc vienotā tirgus ieviešanas. Eiropas Padome 1980. gadā ierosināja Eiropas Pamatkonvenciju par teritoriālo kopienību vai pārvaldes institūciju pārrobežu sadarbību⁽²⁾, bet daudzas dalībvalstis nav ratificējušas attiecīgo konvenciju vai tās trīs papildprotokolus, vai arī ir noslēgušas divpusīgus/

trīspusīgus nolīgumus ar to kaimiņvalstīm. Kad tiks pieņemta ETSG regulas jaunā redakcija, kuru likumdevēji lielākoties ir pieņēmuši, šāda sadarbība būs viennozīmīgi iespējama arī aiz Eiropas Savienības ārējām robežām – piemēram, starp Franciju un Šveici, starp tālākajiem reģioniem un to kaimiņiem (trešajām valstīm vai aizjūras valstīm un teritorijām) un starp Poliju, Lietuvu un Kaļiņingradu.

Ātrāks un vienkāršāks apstiprināšanas process

Dažas dalībvalstis joprojām šādu sadarbību pat Eiropas Savienības līmenī uzskata par ārpolitiku un uzstāj uz sarežģītu apstiprināšanas procedūru. Trīs mēnešu periods, kas bija paredzēts iestādes/struktūras dalības ETSG un konvencijas un statūtu apstiprināšanai, tika ievērojami pārsniegts. Jaunā redakcija paredz sešu mēnešu periodu, un, ja līdz tā beigām dalībvalsts nebūs nosūtījis pamatotus apsvērumus, tiks uzskatīts, ka apstiprinājums ir piešķirts automātiski. Tomēr tas neattiecas uz dalībvalstīm, kurās ETSG tiks reģistrēta kā juridiska persona.

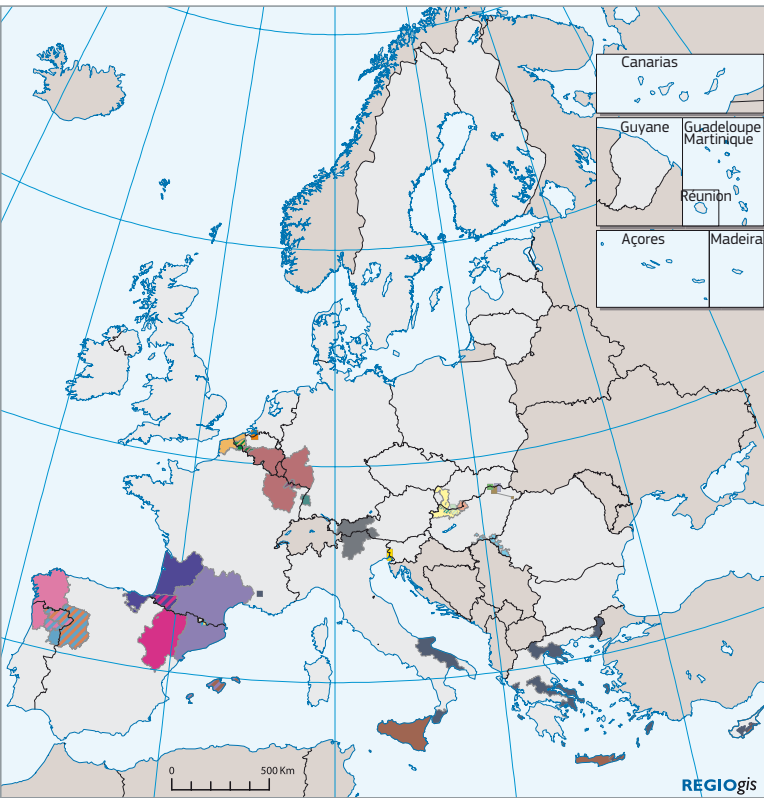
Cits svarīgs skaidrojums ir saistīts ar statūtiem jeb dokumentu, kurā izklāstīti praktiskie iekšējās darbības noteikumi. Iepriekš dalībvalstis varēja pilnībā izvērtēt statūtus līdz ar konvenciju. Šobrīd tās ir tiesīgas izvērtēt tikai to, vai statūti atbilst konvencijai (dibināšanas dokumentam). Ir izveidota vienkāršāka apstiprināšanas procedūra ar konkrētiem nosacījumiem, ka vienīgais jau apstiprinātais grozījums konvencijā ir jaunu dalībnieku pieņemšana.

Plašāka ETSG darbības joma

Grozījumi vieš skaidrību, ka ar ETSG instrumentu var atvieglot un veicināt teritoriālo sadarbību, kā arī veikt specifiskas teritoriālās sadarbības darbības galvenokārt – bet ne tikai – saskaņā ar Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi. Citējot Reģionu komiteju: „ETSG piedāvā „iespēju iesaistīt vienotā sadarbības struktūrā dažādu līmeņu iestādes“ un tādējādi „paver ceļu jauniem vairāklīmeņu pārvaldības veidiem, ļaujot Eiropas reģionālajām un vietējām iestādēm kļūt par ES politikas izstrādes un īstenošanas virzītājspēkiem, tādējādi Eiropā sekmējot atvērtāku, uz līdzdalību vērstu, demokrātiskāku, atbildīgāku, pārrēķināmu pārvaldību“.

(1) 2013. gada jūlijā sākumā Reģionu komiteja bija informēta par 37 izveidotām ETSG: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Register/Pages/welcome.aspx>

(2) <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=FRE&NT=106>

► Eiropas teritoriālās sadarbības grupas

■ Lille-Kortrijk-Tournai	■ ZASNET
■ Ister-Granum	■ INTERREG Programme Grande Région
■ Galicia-Norte de Portugal	■ Eurodistrikt Saarmoselle/ Eurodistrict Saarmoselle
■ Amphictyony/ AMΦIKTYONIA / Anfizionia	■ Abauj az Abaujban
■ UTTS	■ Pons Danubii
■ Karst Bodva	■ Bánát-Triplex Confinium
■ Duero-Douro	■ Linieland van Waas en Hulst
■ West-Vlaanderen/ Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale	■ Arrabona
■ ArchiMed	■ Euroregion Tirol – Alto Adige – Trentino
■ Eurodistrict Strasbourg-Ortenau/ Eurodistrikts Strasbourg-Ortenau	■ Gorizia – Nova Gorica – ŠempeterVrtojba
■ Hôpital Transfrontalier de la Cerdagne/Hospital Transfrontarar de la Cerdanya	■ Espacio Portalet
■ Eurorégion Pyrénées-Méditerranée/ Euroregión Pirineos-Mediterráneo/ Euroregió Pirineus Mediterrània	■ Pirineus-Cerdanya
	■ Rába-Duna-Vág
	■ Europrégion Aquitaine-Euskadi

Pagaidām tikai viena ETSG ir izveidota kā ETS programmas vadošā iestāde (Grande Région – pārrobežu sadarbība Luksemburgas apkārtnē). Dažas iekļauj tīklus, bet vairums aptver mazākas vai lielākas teritorijas, kas atrodas uz iekšējām robežām, izstrādā vienotu stratēģiju un tad izmanto dažādas ETS programmas vai citas ES programmas, kurās ir nepieciešama sadarbība (piemēram, „Life+“ vai „Erasmus uzņēmējiem“) attiecībā uz individuāliem projektu pieteikumiem. Nākotnē ETSG varēs ieviest arī tikai daļu no programmas neatkarīgi no tā, vai tas tiek darīts ETS mērķa ietvaros vai tā ir starpreģionu sadarbība saskaņā ar mērķi „Ieguldījums izaugsmei un nodarbinātībai“ (Investment for Growth and Jobs – IGJ), vai arī attiecas uz abiem mērķiem (piemēram, ieviest integrētos teritoriālos ieguldījumus vai vienotas rīcības plānu, saņemot no ETS palīdzību pārvaldības jomā un ieguldījumus infrastruktūrā un cilvēkos no IGJ).

Skaidrāki īstenošanas noteikumi

Eiropas teritoriālās sadarbības grupas varēs izveidot un pārvaldīt infrastruktūru un pakalpojumus. Šajā kontekstā ETSG asambleja var noteikt infrastruktūras vai vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojumu izmantošanas nosacījumus, tostarp lietotājiem piemērojamos tarifus un maksas. Šīm darbībām piemērojami valstu tiesību akti tiks uzskaitīti konvencijā, kas nodrošinās lietotājiem labāku tiesību aktu pārredzamību.

Dažu ETSG izveide tika aizkavēta juridisko jautājumu dēļ, kuri attiecās uz to darbiniekiem, un dažas ETSG tika izveidotas bez saviem darbiniekiem. Regulai, ar kuru tiek grozīta šī regula, pievienotajā kopīgajā deklarācijā būs izskaidrota interpretācija par to, ko ETSG var noteikt savā konvencijā.

Sākumā jāizvēlas pati ETSG. Pamatojoties uz konvencijā minētajām iespējām, individuālais ETSG darbinieks varēs izvēlēties vienu no piedāvātajiem variantiem – jāpiemēro tās valsts privāttiesības vai publiskās tiesības, kurā persona strādā, neatkarīgi no tā, kur ETSG ir reģistrēta.

Eiropas teritoriālās sadarbības grupai visā tiesību aktu kopumā ir piešķirta izteiktāka loma, un konkrētus nosacījumus reglamentē kopīgo noteikumu regulas un ETS regulas, tādējādi atbalstot šo instrumentu, kurš pierādīs savu pievienoto vērtību un tā ietvaros gūto pieredzi nākamajā plānošanas periodā.

► UZZINIET VAIRĀK

INTERACT ETSG rokasgrāmata:
www.interact-eu.net/news_publications/new_egtc_handbook/174/1547

▶ SPĒJU VEIDOŠANA

PRASMJU UN SPĒJU ATTĪSTĪŠANA PILNVĒRTĪGAI STRUKTŪRFONDU UN IEGULDĪJUMU FONDU IZMANTOŠANAI

Dalībvalstu nacionālo un reģionālo iestāžu organizatoriskās spējas daļēji ierobežo iespējas apgūt un izmantot Eiropas Savienības strukturālos un investīciju fondus. Eiropas Komisija šobrīd ievieš jaunu pasākumu dalībvalstīm pieejamo prasmju, spēju un darbības rīku pilnveidošanai, lai varētu ieguldīt vairāk strukturālo un investīciju fondu un uzlabot līdzekļu izmantošanas kvalitāti.

Strukturālo un investīciju fondu lielo resursu izlietošanu aizkavē vairāki „neredzami” šķēršļi, tostarp prasmju un rīku trūkums valsts un reģionālās pārvaldes līmenī. Ir vispāratzīts, ka daudzas ar fondu izmantošanu saistītas problēmas izriet no dalībvalstu un reģionu iestāžu spējam šos fondus pārvaldīt. Lai ieguldītu Eiropas reģionos ievērojamus finanšu resursus, jānodrošina augsts organizācijas, kompetences un iesaistīšanās līmenis. Savukārt, lai palielinātu strukturālo un investīciju fondu apguvi un samazinātu īstenošanas kļūdu apjomu, nepieciešami mērķtiecīgi pasākumi piemērotu spēju veidošanai.

Ievērojamas snieguma atšķirības

Faktiski visā ES sniegums strukturālo un investīciju fondu apguves spēju, produktivitātes un efektivitātes jomā ievērojami atšķiras. Praktiski šis sniegums jānovērtē, pamatojoties uz ieguldījumu pilno aprites ciklu, sākot no vispārējās programmu pārvaldības līdz pat plānošanai, īstenošanai, vērtēšanai un uzraudzībai, un finanšu pārvaldībai un vadībai. Ikvienas darbības sekmīga izpilde šī aprites cikla ietvaros ir atkarīga no trīs savstarpēji saistītiem faktoriem – organizatoriskās uzbūves, cilvēkresursiem un sistēmas un rīkiem.

Pielāgoti risinājumi

Investīciju procesa kanāli ir valsts un reģionālās pārvaldes iestādes, un nav standarta formulas, kā šim procesam būtu jānotiek. Pieejai jābūt pielāgotai, proporcionālai, atbilstošai un produktīvai. Ir daudz labu piemēru, kā pārvaldes struktūru uzlabošana, labu cilvēkresursu stratēģiju īstenošana vai efektīvu instrumentu izveide var ievērojami veicināt līdzekļu pārvaldību. Komisija šobrīd īsteno plašu inventarizāciju, lai noteiktu vājo vietu būtību un jomas, kur tās tiek

visbiežāk konstatētas. Šāda pieeja ļaus pakāpeniski apzināt valstis, kur visbiežāk rodas problēmas, un izveidot risinājumus to novēršanai.

Reģionālās politikas komisārs Johannes Hahn norādīja: „Efektīvas kohēzijas politikas pamatā ir atbilstošas iestāžu spējas plānot un izmantot ES līdzekļus, kas būtiski ietekmē atveseļošanās un izaugsmi. Bez piemērotas uz stabilitāti un nepārtrauktību balstītas līdzekļu pārvaldības uzbūves, ko īsteno vispiemērotākie cilvēki, izmantojot visatbilstošākos instrumentus un sistēmas, nav iespējams pilnībā izmantot kohēzijas politikas potenciālu. Tāpat arī bez atbilstošas administratīvās spējas apguves līmeņi ir zemi, kļūdu apjoms ir liels, un ieguldījumu kopējā ietekme ir mazāka, nekā tai vajadzētu būt. Šajā finansiālo grūtību laikā nav pieņemami, ka publiskais finansējums netiek izmantots visefektīvākajā veidā, lai sniegtu Eiropas pilsoņiem iespēju atgriezties pie izaugsmes, nodarbinātības un pēc iespējas augstāka dzīves līmeņa.”

Pamatojoties uz šo inventarizāciju, var uzsākt operatīvāka rakstura darbu, lai izstrādātu instrumentus un risinājumus problēmu novēršanai.

Problemātiskās jomas

Administratīvā spēja pārvaldīt strukturālos un investīciju fondus ir atkarīga no šādiem vairākiem būtiskiem faktoriem:

- ▶ ieviestā uzbūve (koordinācijas mehānismi, lēmumu pieņemšana par budžetu utt.);
- ▶ cilvēkresursi (apjoms un cilvēku kompetences līmenis);
- ▶ procedūras un instrumenti.

Lai efektīvi izmantotu fondus, visiem minēto trīs aspektu elementiem jāfunkcionē nevainojami.

Uzbūve

Jāpievērš uzmanība administratīvās organizācijas pamata uzbūvei, ņemot vērā darbības programmu skaitu. Tāpat arī skaidri jāsadala pienākumi un darba uzdevumi galvenajām iestādēm. Jāņem vērā arī tādi aspekti kā pastarpinātas deleģēšanas līmenis, uzraudzības komiteju efektivitāte un partnerību ar ieinteresētajām personām un/vai NVO u. c. pārvaldība.

Cilvēkresursi

Viens no galvenajiem veiksmes faktoriem ir nodrošināt, ka ir savlaicīgi pieejami pieredzējuši, kvalificēti un motivēti darbinieki. Šim procesam ir nepieciešami atbilstoši amatu apraksti, kuros ir noteikti darba uzdevumi un pienākumi, un precīzas aplēses par nepieciešamo darbinieku skaita un kvalifikāciju. Administratīvās sistēmas nosacījumiem jābūt labvēlīgiem attiecībā pret šādu speciālistu pieņemšanu darbā un paturēšanu. Jānodrošina pēc iespējas mazāka politiskā iejaukšanās cilvēkresursu pārvaldības jomā.

Sistēmas un instrumenti

Jābūt pieejamiem darba palīg līdzekļiem, lai uzlabotu sistēmas funkcionēšanas efektivitāti. Šiem palīg līdzekļiem jāapver, piemēram, metodikas dokumenti, vadlīnijas, sistēmas, procedūras un veidlapas utt. Šādas sistēmas un instrumenti var palīdzēt pārvērst atsevišķu personu zināšanas par skaidru zināšanu kopumu, ko var izmantot vairākas organizācijas. Jāiegulda darbs, lai mazinātu organizāciju neaizsargātību, piemēram, situācijās, kad aiziet galvenie darbinieki, un tādējādi samazinātu arī nepareizas darbības risku un uzlabotu vispārējo efektivitāti.

Horizontālie instrumenti

Daudzas dalībvalstis saskaras ar kopīgām problēmām, un ir svarīgi, lai visām šīm valstīm būtu pieejami izmantošanai kopīgi horizontālie instrumenti. Šie instrumenti var būt vērsti uz tādām kopīgām problēmām kā publiskā iepirkuma pārvaldība, korupcija, projektu izstrādes iespējas zemākos pārvaldes līmeņos u. c. Tie var ietvert arī konkrētām valstīm paredzētus instrumentus, ko dalībvalstis var izmantot savu vajadzību apmierināšanai.

Mērķsadarbība labās prakses jomā

Viena no šobrīd apspriestajām pieejām ir mērķsadarbības sistēma, ar kuras starpniecību dalībvalstis var piekļūt speciālistu zināšanām citās valstīs, kur attiecīgās sistēmas un/vai instrumenti ir modernāki vai attīstītāki. Komisijas pieeja ir lielākoties balstīta uz pozitīvu vēstījumu apmaiņu un dalībvalstu rosināšanu dalīties ar labo praksi daudz plašākā mērogā nekā šobrīd. Komisija cenšas būt šī procesa virzītājspēks, apkopojot labo praksi un padarot to viegli pieejamu citiem interesentiem. Galvenais mērķis ir palielināt fondu apguvi un samazināt kļūdu apjomu, kā arī viens no būtiskākajiem aspektiem ir trūkumu novēršana administratīvā līmenī.

Kompetences centrs

Lai palīdzētu sasniegt iepriekšminēto mērķi, Komisija ir izveidojusi specializētu struktūrvienību – Administratīvās spējas palielināšanas kompetences centru. Komisijas darba programmā ir noteikti šādi divi īstermiņa mērķi:

- ▶ veikt inventarizāciju, lai izveidotu dokumentus par valstu stāvokli un novērstu kopīgas problēmas;
- ▶ sniegt norādījumus valstu pārvaldēm attiecībā uz sarunām par administratīvo spēju un tehniskās palīdzības izmantošanu laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam.

Komisijai ir ilgtermiņa mērķi, proti, izveidot instrumentu kopumus un pielāgotu atbalstu konkrētām dalībvalstīm un reģioniem un radīt sistēmiskus risinājumus, kas būs pieejami visām dalībvalstīm un reģioniem.

Pasākuma „Open Days 2013” laikā notiks iepriekšminētajiem jautājumiem veltīts seminārs tēmas „ES fondu pārvaldības noslēpumi jeb administratīvā spēja kā būtiska Eiropas struktūrālo un investīciju fondu efektīvas un produktīvas izmantošanas sastāvdaļa” ietvaros.

► KĪNA, JAPĀNA , UN ES

MĀCĪŠANĀS VIENAM NO OTRA
REĢIONĀLO UN PILSĒTVIDES
PROBLĒMU JOMĀ

Tiandzijas osta, Ķīna

Ķīnai, Japānai un Eiropas Savienībai ir daudz kopīgu izaicinājumu reģionu un pilsētu ilgtspējīgas attīstības jomā. Lai uzlabotu reģionālo un vietējo savstarpējo sadarbību un veicinātu mācīšanos vienam no otra, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektors ar Eiropas Parlamenta atbalstu 2009. gadā uzsāka virkni darbību, iesaistot augsta līmeņa amatpersonas no Ķīnas un Japānas (kā arī citus stratēģiskus partnerus no ES). Šīs darbības ietvēra informācijas un labās prakses apmaiņu, kā arī seminārus un darbseminārus par politikas jautājumiem.

Ķīnas un ES reģionu dialogs

2006. gadā Eiropas Komisija un Ķīnas Nacionālā attīstības un reformu komisija, parakstot saprašanās memorandu par sadarbību reģionālās politikas jomā, ieviesa programmu, kas paredzēja augsta līmeņa sanāksmes un sadarbības pasākumus. Tās ietvaros gan Ķīnā, gan Eiropā notika pētījumi, apmeklējumi, apmācība, semināri un darbsemināri, lai sekmētu mācīšanos un informācijas un pieredzes apmaiņu reģionālās politikas jomā.

Pilsētu attīstības jomā Eiropas un Ķīnas pilsētām patiešām ir divkāršas problēmas, proti, kā uzlabot konkurētspēju, vienlaicīgi apmierinot sociālās un vides vajadzības. 2011. gadā

Ķīna pārkāpa simboliskam sliekšnim, kad tās pilsētas paplašinājās līdz tādai pakāpei, ka tajās dzīvoja puse no visiem valsts iedzīvotājiem.

Izmantojot iespējas, ko sniegs Astotais augsta līmeņa ES un Ķīnas kopējais seminārs (Eighth High-Level EU-China Seminar), kas notiks Briselē 2013. gada pilsētu un reģionu atvērto durvju dienu ietvaros, abas puses apspriedīs būtiskus pilsētu attīstības jautājumus, tostarp pilsētu iedzīvotāju dzīves apstākļu un vietējās enerģētikas, transporta un komunikāciju infrastruktūras uzlabošanu. Īpašās sesijās tiks pārrunāta labā prakse un ES un Ķīnas reģionu savstarpējā sadarbība, lai veicinātu integrētāku pilsētu un lauku teritoriālo attīstību un atbalstītu reģionālās inovāciju sistēmas.

Tāpat kā iepriekšējos semināros šis pasākums nodrošinās platformu, lai dalībnieki varētu apmainīties ar viedokļiem par konkrētu pieredzi reģionālās politikas jomā. Pasākuma darba programma atbilst secinājumiem pēc iepriekšējā Augsta līmeņa reģionālās politikas semināra (High Level Seminar on Regional Policy), kas notika Ķīnā, Guandžou pilsētā, Guandunas provincē 2012. gada decembrī.

Divu dienu pasākumā Guandžou pilsētā piedalījās augsta līmeņa runātāji no Eiropas Komisijas un atsevišķiem Eiropas reģioniem, bet no Ķīnas puses piedalījās runātāji no valsts valdības un vadošo provinču (Guandunas, Hunaņas, Sičuāņas un Guidžou) pārvaldes iestādēm. Dalībnieku vidū bija daudz

augsta līmeņa personu no reģionālajām pārvaldēm un vairāku pilsētu attīstības un reformu biroju pārstāvju.

Sesijas, ko apmeklēja aptuveni 90 dalībnieki no Ķīnas un Eiropas, bija vērstas uz pilsētu ilgtspējīgu attīstību un pilsētu un lauku savienojumiem.

„Durvju atvēršana“ Eiropā

2010. gadā Eiropas Komisija ieviesa Ķīnas un Eiropas reģionālās politikas apmācības kursu – CETREGIO. Šīs programmas mērķis ir nostiprināt Eiropas un Ķīnas reģionu sakarus, kurus var abpusēji paplašināt, tostarp būtiskajā komerciālo attiecību jomā.

Apmācība tikusi organizēta tā, lai vismaz trīs ES dalībvalstīs notiktu divas nedēļas ilgas informatīvās sesijas, kas ietver seminārus, lekcijas un labās prakses īstenošanas vietu apmeklējumus izvēlētajās galvenajās darbības jomās. Kopš 2010. gada vairāk nekā 120 lēmumu pieņēmēju no 31 Ķīnas provinču līmeņa reģiona ir varējuši dalīties pieredzē un apmeklēt labās prakses īstenošanas vietas vairāk nekā 40 reģionos 12 ES dalībvalstīs, kas izvēlētas tā, lai atspoguļotu ģeogrāfisko daudzveidību.

Ķīnas pārstāvji lielākoties ir augsta līmeņa eksperti attiecīgajās jomās un pārstāv Ķīnas reģionālās attīstības plašo dažādību. CETREGIO nodrošina Ķīnas reģionālajiem ekspertiem uzziņas avotu, ko izmantot, izstrādājot savas reģionālās attīstības politikas.

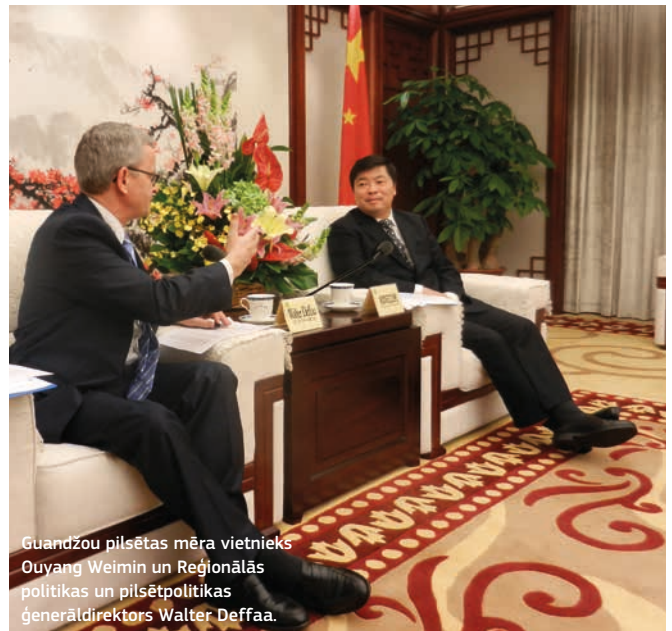
ES un Japānas apmaiņas programma

Kopš 2012. gada ES un Japānas pilsētas īsteno decentralizētu pieredzes un labās prakses apmaiņas procesu pilsētu attīstības jomā.

Japānai un ES ir daudz kopīgu izaicinājumu pilsētu ilgtspējīgas attīstības jomā, un ar šīs programmas starpniecību abas puses var apmainīties ar pieredzi par tādiem jautājumiem kā „kompaktas pilsētas“ koncepcija, ilgtspējīga attīstība un lielo pilsētu konkurētspēja.

2012. gada maijā Japānas Zemes infrastruktūras, transporta un tūrisma ministrija (Ministry of Land, Infrastructure, Transport and Tourism – MLIT) un Eiropas Komisijas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts Tokijā kopīgi organizēja semināru par pilsētu attīstību. Tajā piedalījās dažādi eksperti, tostarp augsta līmeņa pārstāvji no Leipcigas, Stokholmas un Turīnas no ES puses un no Kanadzavas, Kitakjusju un Kumamoto no Japānas puses.

Tokijā notikušajā seminārā tika apspriesti temati, kuros bija īpaši ieinteresēta gan Japāna, gan ikviena pārstāvētā Eiropas pilsēta, proti, pilsētu rehabilitācija un pilsētas transports (Leipciga, Vācija), pilsētas ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni (Stokholma, Zviedrija) un atbalsts kultūras un radošajām jomām, kas ir pilsētu attīstības virzītājspēki (Turīna,

Guandžou pilsētas mēra vietnieks Ouyang Weimin un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektors Walter Deffaa.

Itālija). Abas puses paredz, ka šīs MLIT un ES atbalstītās kontaktsanāksmes ļaus nākamajos gados uzsākt decentralizētu pieredzes un labās prakses apmaiņas procesu starp pilsētām, kuras ir ieinteresētas pilsētu attīstības jautājumos.

Turpinot iesākto darbu, pasākuma „Open Days 2013“ laikā Briselē tiks organizēts darbseminārs par tēmu „Pilsētu attīstības plānošana starptautiskā kontekstā: ES un Japānas pilsētu ilgtspējīgas attīstības apmaiņas programma“.

Šeit minētie piemēri apliecina pieaugošo interesi par reģioniem un pilsētām ārpus ES, lai sadarbotos reģionālās un pilsētu attīstības politikas jomās. Gan Eiropas Parlaments, gan Reģionu komiteja ir izrādījusi lielu interesi par šo jomu un kopīgu darbu ar Komisiju, lai veicinātu decentralizētu sadarbību globālā mērogā.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

▶ MAKROREĢIONĀLĀ PIEEJA

STRATĒGIJAS DONAVAS REĢIONAM UN BALTIJAS JŪRAS REĢIONAM NODROŠINA IEGUVUMUS

Vidinas-Kalafatas tilts starp Bulgāriju un Rumāniju

Kopš 2009. gada Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts izmanto jaunu pieeju, lai novērstu starpreģionāla rakstura problēmas. Baltijas jūras reģionam un pēc tam arī Donavas reģionam ir tikusi piemērota jauna makroreģionālā stratēģija. Eiropas Komisijas nesēn publicētajā pirmajā progresa ziņojumā ir uzsvērts, ka jaunā makroreģionālā pieeja ir ļāvusi izveidot simtiem jaunu projektu un palīdzējusi formulēt kopīgus politikas mērķus jomās, kas ir ārkārtīgi būtiskas iesaistītajiem reģioniem. Citiem reģioniem šobrīd tiek izstrādāti jauni plāni.

ES stratēģijas Donavas un Baltijas jūras reģioniem, kas aptver 20 ES un ārpus ES esošas valstis, ir ieviesušas jauna veida sadarbību, kuras pamatā ir iecere, ka kopīgas problēmas vides, ekonomikas vai drošības u. c. jomās, ar ko saskaras konkrēti reģioni, vislabāk ir risināt kopā, tādēļ ir pamatoti veikt kopīgu plānošanu, lai pēc iespējas efektīvāk izlietotu pieejamos līdzekļus.

Sākotnēji tieši Baltijas jūras vides stāvokļa pasliktināšanās radīja nepieciešamību pēc saskaņotiem makroreģionāliem pasākumiem, lai novērstu šī reģiona problēmas un izmantotu tā iespējas. Tādēļ tika izstrādāta ES stratēģija Baltijas jūras reģionam (ESSBJR), ko pieņēma 2009. gadā. Savukārt ES stratēģija Donavas reģionam (ESSDR) tika pieņemta 2011. gada jūnijā.

Abu stratēģiju mērķis ir aplūkot problēmas daudzpusējā kontekstā un strādāt arī ārpus pašreizējām ES robežām, lai kā līdzvērtīgi partneri sadarbotos ar kaimiņvalstīm. Stratēģiju pamatā ir viedoklis, ka jāmodina stratēģijas dalībnieki ne tikai pārvarēt valstu robežas, bet arī šķēršļus stratēģiskāki un radošāki domāšanai par pieejamajām iespējām.

Šī pieeja nodrošina integrētu sistēmu, kas apvieno vienā un tai ģeogrāfiskajā apgabalā esošās dalībvalstis un trešās valstis, lai risinātu kopīgas problēmas. Makroreģionālās stratēģijas galvenais mērķis ir mobilizēt jaunus projektus un iniciatīvas, un šī pieeja nodrošina daudz iespējamu ieguvumu attiecībā uz nostiprinātu sadarbību ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas jomās.

ES Baltijas jūras reģiona stratēģija (ESSBJR)

Astoņas ES valstis, kas ietilpst Baltijas jūras reģionā (Dānija, Igaunija, Somija, Vācija, Latvija, Lietuva, Polija un Zviedrija) saskaras ar vairākām kopīgām problēmām, kas ir atspoguļotas saskaņotajā stratēģijas rīcības plānā.

Tas ietver vairākas prioritāras jomas, kurās tiek īstenoti konkrēti pamatprojekti un ir skaidri definēti mērķi un rādītāji. Stratēģija palīdz mobilizēt visu atbilstošo ES finansējumu un politiku un koordinēt Eiropas Savienības, ES valstu,

reģionu, Baltijas organizāciju, finansēšanas iestāžu un nevalstisko iestāžu darbības, lai sekmētu Baltijas jūras reģiona līdzsvarotu attīstību. Stratēģija arī rosina sadarbību ar kaimiņvalstīm, tostarp Krieviju un Norvēģiju.

Projekti aptver trīs galvenos mērķus – glābt jūru, nodrošināt reģiona pieejamību un palielināt labklājību. Šī programma aptver tālāk minētos pamatprojektus.

- ▶ Projekta **Baltic Deal** („Baltijas darījums“) ietvaros notiek sadarbība ar lauksaimniekiem, lai palīdzētu mazināt barības vielu noplūdes saimniecībās un saglabātu ražošanu un konkurētspēju.
- ▶ Projekts **Efficient, Safe and Sustainable Traffic at Sea (EfficienSea)** („Efektīva, droša un ilgtspējīga satiksme jūrā“) padara Baltijas jūras reģionu par eksperimentālu e-navigācijas projektu, un tā ietvaros tiek izstrādāta un testēta infrastruktūra un pakalpojumi e-navigācijas jomā, kā arī notiek plaša apmaiņa ar labo praksi.
- ▶ Projektā **Baltic Manure** („Baltijas mēslojums“) kūtsmēsli tiek pārvērsti no vides problēmas par uzņēmējdarbības inovācijas iespēju. Šā projekta ietvaros tiek ražoti atjaunojamie energoresursi un organiskie mēslošanas līdzekļi.
- ▶ Projekta **BSR Stars** („Baltijas jūras reģiona zvaigznes“) mērķis ir veicināt reģionu strauju konkurētspēju un izaugsmi, veidojot starptautiskus kontaktus pētniecības un inovāciju jomā, un tas risina kopīgus izaicinājumus tādās jomās kā veselības aprūpe, enerģētika un ilgtspējīgs transports.

ES stratēģija Donavas reģionam (ESSDR)

ES stratēģija Donavas reģionam (ESSDR) aptver deviņas ES valstis (Austriju, Bulgāriju, Horvātiju, Čehiju, Vāciju, Ungāriju, Rumāniju, Slovākiju un Slovēniju) un piecas ārpus ES esošas valstis (Bosniju un Hercegovinu, Moldovu, Melnkalni, Serbiju un Ukrainu).

Nedrīkst pārāk zemu novērtēt Donavas reģiona būtiskumu ES kontekstā. Politikai un ieguldījumiem, kas tiek īstenoti Donavas baseinā ar ES kohēzijas politikas starpniecību, jo īpaši ir ietekme uz 20 miljonu pilsoņu dzīvi. Tie kopā veido mērķtiecīgu politiku, lai apmierinātu reģiona ekoloģiskās, transporta un sociāli ekonomiskās vajadzības.

ES stratēģija Donavas reģionam ir balstīta uz četriem galvenajiem pamatprincipiem – reģiona savienošana, vides aizsardzība, labklājības palielināšana un reģiona stiprināšana.

Daži no stratēģijas būtiskākajiem projektiem ir minēti tālāk.

- ▶ Sadarbība ir palīdzējusi pabeigt **Vidinas-Kalafatas tiltu** starp Bulgāriju un Rumāniju, kas ir būtisks augstākās prioritātes ceļa savienojums Eiropas transporta tīklā (TEN-T). Šis ir tikai otrais tilts 630 km garajā upes posmā, kas ir daļa no robežas.
- ▶ Projekta **Danube Shipwreck Removal** („Kuģu vraku aizvākšana no Donavas“) mērķis ir no Donavas, Savas un Tisas Serbijā, Rumānijā un Bulgārijā aizvākt kuģu vrakus, tādējādi uzlabojot navigāciju un ekoloģisko situāciju.

CEĻĀ UZ ES STRATĒGIJU ADRIJAS UN JONIJAS JŪRAS REĢIONAM (EUSAIR)

2012. gada 14. decembra Eiropadomes sanāksmē ES valstu un valdību vadītāji uzaicināja Komisiju līdz 2014. gada beigām nākt klajā ar priekšlikumu jaunai makroreģionālai stratēģijai Adrijas un Jonijas jūras reģionam.

ES stratēģija Adrijas un Jonijas jūras reģionam (EU Strategy for the Adriatic and Ionian Region – EUSAIR), kas ir balstīta uz Komisijas 2012. gadā pieņemto Adrijas un Jonijas jūras reģiona jūrlietu stratēģiju, aptvers astoņas valstis, proti, četras ES dalībvalstis (Horvātiju, Grieķiju, Itāliju un Slovēniju) un četras ārpus ES esošas valstis (Albāniju, Bosniju un Hercegovinu, Melnkalni un Serbiju). Šī stratēģija veicinās reģiona ekonomisko un sociālo labklājību, padarot to pievilcīgāku un uzlabojot konkurētspēju un savienojamību. ES stratēģijā Adrijas un Jonijas jūras reģionam (EUSAIR) tiks ņemts vērā darbs, kas tika paveikts Adrijas un Jonijas jūras reģiona iniciatīvas ietvaros, kura 2000. gadā apvienoja tās pašas reģiona valstis ceļā uz dažiem kopīgiem mērķiem.

Grieķijas prezidentūras ES Padomē laikā, no 2014. gada 6. līdz 7. februārim, Atēnās tiks organizēts liels pasākums, kurā dalībnieki tiks iepazīstināti ar rezultātiem, ko deva intensīvas apspriedes ar ieinteresētajām personām par stratēģijas pamatprincipiem. Tā nolūks ir izstrādāt koncentrētu stratēģiju ar praktiskiem, reāliem un izmērāmiem kopīgiem mērķiem, kas nostiprinās reģiona papildināmību, saskaņotību un sadarbību. Stratēģijas oficiālā pieņemšana tiek plānota 2014. gada otrajā pusē, Itālijas prezidentūras ES Padomē laikā.

ES stratēģija Adrijas un Jonijas jūras reģionam (EUSAIR) tiks īstenota, izmantojot transnacionālās sadarbības programmu, kas atbalstīs visu līmeņu sadarbību stratēģijā iesaistītajās valstīs.

- ▶ Projekts **Danube Region Business Forum** („Donavas reģiona uzņēmēju forums“) nodrošina svarīgu tīkla platformu vairāk nekā 300 MVU. Tas rosina uzņēmumus rīkot savstarpējas sanāksmes un atbalsta sadarbību ar tādiem zināšanu sniedzējiem kā pētniecības institūti un universitātes.
- ▶ Ir sācies darbs pie **Donavas Pētniecības un inovāciju fonda** izveides, kas apvienos valstu un reģionu līdzekļus un kura pamatā ir pieredze, kas gūta Baltijas jūras makroreģiona programmā BONUS.
- ▶ Projekts **Danube Floodrisk** („Donavas plūdu risks“) popularizē sadarbības metodes ar 19 iestādēm 8 Donavas reģiona valstīs, daloties ar datubāzēm un plūdu kartēšanu. Eiropas Plūdu informācijas sistēma (European Flood Awareness System – EFAS) veic papildu darbu.

„Ja vēlamies nodrošināt ilgstošus panākumus, šī pieeja jāpadara par valdību un reģionālās politikas plānu galveno prioritāti.“

Eiropas reģionālās politikas komisārs Johannes Hahn

Svētā Stefana sala, Melnkalne

Neitrālas izmaksas

Baltijas un Donavas reģiona makroreģionālās stratēģijas tiek īstenotas bez papildu ES līdzekļiem, bez jaunu iestāžu izveides un jaunu tiesību aktu izstrādes. Lai to panāktu, bija jānodrošina labāka fondu, struktūru un politikas saskaņotība. Stratēģiju īstenošanai bija nepieciešams izveidot prioritārajās jomās darba struktūras, kas izvēlētas augšupējā apspriešanās procesā ar katras jomas politisko vadību, ko pieņēmušas iesaistītās valstis, reģioni vai organizācijas un ko atbalsta Komisija kā koordinators.

ES stratēģijas Baltijas jūras reģionam (ESSBJR) un ES stratēģijas Donavas reģionam (ESSDR) īstenošanas ziņojumos ir uzsvērts, ka makroreģionālās stratēģijas ir palīdzējušas izstrādāt jaunus projektus vai sekmējušas esošo transnacionālo projektu īstenošanu. Tikai Baltijas jūras reģionā vien tiek īstenoti vairāk nekā 100 pamatprojekti, kuriem papildus tiek veikti daudzi citi blakusprojekti, savukārt ESSDR ietvaros ir iesniegti priekšlikumi par vairāk nekā 400 projektiem aptuveni 49 miljonu eiro apmērā, un 150 no tiem jau tiek īstenoti.

Makroreģionālās stratēģijas kalpo kā ES mēroga politikas reģionālie pamatelementi un palīdz veidot nacionālas pieejas, kas padara īstenošanu ES līmenī saskaņotāku. Piemēram, darbam makroreģionālo stratēģiju jomā ir bijusi īpaša ietekme uz integrēto jūrlietu politiku, Eiropas transporta tīklu (TEN-T), Eiropas enerģētikas tīklu (TEN-E) un sadarbību civilās aizsardzības jomā.

Labāka vērtības un cenas attiecība

Laikā, kad tiek ierobežoti budžeti, ir svarīgi panākt vēl lielāku atdevi no ieguldītajiem līdzekļiem, un makroreģionālā pieeja ir pierādījusi, ka var palīdzēt saskaņot ES programmas, lai kopā sasniegtu lielus kopīgus mērķus.

Kad nav pieejami papildu ES līdzekļi, projektu vadītājiem nākas vēl aktīvāk piesaistīt ārējus finansēšanas avotus. Tas ir veicinājis Donavas reģiona dialogu par finansēm, kas palīdz pielāgot projektu idejas pieejamajiem līdzekļiem un veidot sadarbību starp projektu īstenošanai un bankām, starptautiskām finansēšanas iestādēm un finansēšanas programmām. Rezultātā ir izveidots arī ESSBJR projektu sagatavošanas fonds, kas nodrošina sākumkapitālu, lai izstrādātu projektu idejas atbilstoši pieejamajiem aizdevumiem vai dotācijām.

Ir arī redzams, ka makroreģionālā stratēģija patiešām veicina resursu apvienošanu. Tā uzlabo sākumkapitāla/agrīnās stadijas un riska fondu potenciālu makroreģionos, jo tikai dažām valstīm ir pietiekama darījumu plūsma, lai atbalstītu un uzturētu šādus specializētus fondus, un makroreģions var nodrošināt atbilstošu kritisko masu.

Tiek iesaistīts arī privātais sektors, gan sadarbojoties ar Baltijas Attīstības forumu, gan īstenojot tādas publiskā un privātā sektora sadarbības projektus kā kuģu vraku aizvākšana no Donavas, Savas un Tisas.

Dalībvalstis ir arī mobilizējušas resursus augstāka līmeņa prioritātēm un iniciatīvu īstenošanai makroreģionālo stratēģiju ietvaros.

Uzlabota sadarbība ar kaimiņvalstīm

Abas stratēģijas palīdz uzlabot sadarbību ar kaimiņvalstīm. Krievija, kas gan nav stratēģijas dalībniece, ESSDR ietvaros ir piekritusi vairākiem kopīgiem projektiem. Arī Norvēģija un Islande ir aktīvi iesaistījušies, jo īpaši loģistikas un sociālo jautājumu jomā.

ES stratēģija Donavas reģionam (ESSDR), kurā dažas iesaistītās ārpus ES esošās valstis varētu potenciāli kandidēt uz pievienošanu Savienībai, sniedz vērtīgu pieredzi un kalpo kā

Ventspils, Latvija

Projekta „Baltic Deal” („Baltijas darījums”) ietvaros notiek darbs ar lauksaimniekiem visā reģionā.

platforma un iespēja piedalīties ES politikas un procesu īstenošanā, veicot kopīgus pasākumus.

Rezultāti un secinājumi

Sniedzot komentāru par ziņojumu, reģionālās politikas komisārs Johannes Hahn norādīja: „Šis pētījums parāda mūsu makroreģionālo stratēģiju neapstrīdamo vērtību. Pastiprinātas sadarbības rezultātā Donavas un Baltijas jūras reģionos tika izveidoti burtiski simtiem jaunu projektu un jaunu tīklu tādās jomās kā transports, energoapgāde, drošība vai organizētās noziedzības apkarošana. Vissvarīgākais ir tas, ka dalībnieki mums stāsta, ka ir ievērojami pastiprinājusies sadarbība, tostarp ar iesaistītajām ārpus ES esošajām valstīm.”

Bet, ja vēlamies nodrošināt ilgstošus panākumus, šī pieeja jāpadara par valdību un reģionālās politikas plānu galveno prioritāti, jo īpaši izstrādājot jaunas programmas un projektus nākamajam finanšu periodam, kā arī tās atbalstam jāpiešķir pietiekami resursi.”

Ziņojumā valdībām tiek atgādināta politiskās apņemšanās nepieciešamība un tas, ka šīs stratēģijas jānosaka par prioritāti visās attiecīgajās politikas jomās, tādējādi nodrošinot, ka tās tiek ietvertas turpmākajās Eiropas strukturālo un investīciju fondu programmās, kā arī citās atbilstīgajās ES, reģionālajās un valstu politikas pamatnostādņēs. Tajā arī uzsvērts administratīvo resursu nozīmīgums mērķu sasniegšanā.

„Ir nepieciešama visaptveroša stratēģija, kas tiek vadīta no premjerministra biroja līmeņa un īstenota vides, MVU, tūrisma, kultūras, transporta u. c. jomās. Tā jāorganizē kā kombinētas attīstības stratēģija, kurā tiek iesaistītas dažādas ministrijas, nevalstiskas organizācijas un kurai ir nepieciešami atbilstoši resursi un personāla nokomplektēšana. Jānostiprina arī pašu reģionu līdzdalība.”

Pēdējo divu gadu laikā ir apspriesti arī citi reģioni, ieskaitot vienu no Eiropas Parlamenta jaunākajām rezolūcijām par Alpu reģiona makroreģionālās stratēģijas iespējamību. Dalībvalstis un Eiropadome ir uzaicinājušas Komisiju līdz 2014. gada beigām izstrādāt ES stratēģiju Adrijas un Jonijas jūras reģionam (EUSAIR).

Komisārs Hahn uzsver, ka jaunajām iniciatīvām skaidri jāparāda pievienotā vērtība ES līmenī un tās attiecīgi jāievieš tikai tad, ja pastāv acīmredzama nepieciešamība pēc uzlabotas augsta līmeņa sadarbības. Iniciatīvām jābūt stratēģiski nozīmīgām makroreģionālajā jomā, un no tām jāatvasina konkrēts skaits atbilstoši noteiktu mērķu ar piemērotu rādītāju kopumu, lai varētu novērtēt progresu.

„Stratēģija būs sekmīga tikai tad, ja varēsim īstenot konkrētus projektus reģiona mērķu sasniegšanai. Un, cenšoties sasniegt šos mērķus, jāredz reģionālās koordinācijas pievienotā vērtība,” secināja komisārs.

► UZZINIET VAIRĀK

www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/macro_region_strategy/index_en.cfm

ES stratēģija Donavas reģionam:
www.danube-region.eu

ES stratēģija Baltijas jūras reģionam:
www.balticsea-region-strategy.eu

ES stratēģija Adrijas un Jonijas jūras reģionam:
www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

Adrijas un Jonijas jūras reģiona iniciatīva:
www.faic.eu/index_en.asp

▶VIENKĀRŠIEM VĀRDIEM

KOHĒZIJAS POLITIKA VALSTS UN REĢIONU PERSPEKTĪVĀ

Panorama atzinīgi novērtē jūsu ieguldījumu!

Panorama sadaļā „Vienkāršiem vārdiem“ galvenās ar kohēzijas politiku saistītās personas, kas atbild par valsts un reģionu pārvaldību, tiek aicinātas paust savu viedokli un sūtīt atsauksmes par Eiropas politikas darbību vietējā līmenī neatkarīgi no tā, vai tās attiecas uz pašreizējiem rezultātiem un sasniegumiem vai ir ieskats nākamā plānošanas perioda sagatavošanas darbos.

28 ES dalībvalstīs ir vairāk nekā 270 reģioni, un katram ir sava specifiska ekonomika, kultūras vēsture un vajadzības, tāpēc ir svarīgi, lai visu līmeņu politiku veidotāji, administratori un ierēdņi būtu informēti par kohēzijas politikas reālo ietekmi jau no pašiem pirmsākumiem.

Šajā *Panorama* izdevumā savu viedokli sniedz četras dalībvalstis un reģioni, kuri gatavo plānus par strukturālo un investīciju fondu izmantošanu nākamajā plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam.

Čehija un Briseles galvaspilsētas reģions (Beļģija) izklāsta savas pieejas prioritāšu noteikšanai, balstoties uz pašreizējo programmu ietvaros gūto pieredzi. Savukārt Ziemeļbrabantes reģions (Nīderlande) vērs visu uzmanību uz tā inovāciju un uzņēmējdarbības vidi.

Panorama atzinīgi novērtē jūsu ieguldījumu, un jūsu rakstus varam iekļaut kādā no nākamajiem izdevumiem:

▶regio-panorama@ec.europa.eu

▶NĪDERLANDE

▶BRABANTE – EIROPAS VIEDO RISINĀJUMU KODOLS

Ziemeļbrabantes reģions ir gatavs jaunajam Eiropas programmu periodam. Pēc diviem gadiem, kas pagājuši, aktīvi sadarbojoties ar citām Nīderlandes dienvidu provincēm vienotas, uz Eiropas mērķiem balstītas programmas un stratēģijas ietvaros, beidzot var saskatīt „finiša līniju“.

Ziemeļbrabantes reģionam ir būtiska nozīme Nīderlandes ekonomikā. Tā ikgadējā daļa no iekšzemes kopprodukta, uzņēmumu skaits, nodarbināto cilvēku skaits, kā arī radīto patentu, izgudrojumu un inovāciju skaits ievērojami pārsniedz Nīderlandes vidējos rādītājus. Ziemeļbrabantes reģionā atrodas arī Eindhovenas „Brainport“ zona, kas ir Eiropas trešais vadošākais tehnoloģiju reģions.

Klientu vēlmēm pielāgoti augsto tehnoloģiju risinājumi

Inovāciju jomā Ziemeļbrabantes reģions ir viens no vadošākajiem Eiropā. Ziemeļbrabantes reģiona mērķis ir saglabāt un

nostiprināt savu pozīciju – būt Eiropas viedo risinājumu kodolam. Reģions pamatā darbojas tradicionālā, bet ļoti konkurētspējīgā ražošanas sektorā, taču tam ir arī spēcīgi attīstīts inovāciju sektors (piemēram, augsto tehnoloģiju, loģistikas un dizaina nozares). Ziemeļbrabantes reģionā tradīciju un tehnoloģiju apvienošana, pielāgojot augsto tehnoloģiju risinājumus klientu vēlmēm, ir tik bieža parādība, ka tā kļuvusi par veiksmes atslēgu.

Darbības programma

Lai īstenotu šos centienus, Ziemeļbrabantes reģionam un tā reģionālajiem partneriem jāspecializējas uz noteiktām saimnieciskajām darbībām. Šobrīd Ziemeļbrabantes reģions pabeidz sagatavošanas jaunajai darbības programmai (DP) 2014.–2020. gadam sadarbībā ar citām Nīderlandes dienvidu provincēm, proti, Zēlandi un Limburgu. Šo pasākumu ietvaros ir izveidota pārdomāta specializācijas stratēģija (S3). Jaunajā DP īpaša uzmanība ir pievērsta ekonomikas klasteriem šādās jomās: pārtika, dzīvības/veselības zinātnes, bioekonomika, augsto

Augsto tehnoloģiju centrs „High Tech Campus Eindhoven” ir Nīderlandes „viedākais kvadrātkilometrs”, kas aptver vairāk nekā 100 uzņēmumu un institūtu, kā arī aptuveni 8 000 pētnieku, attīstītāju un uzņēmēju, kuri strādā pie nākotnes tehnoloģiju un produktu izveides. Šis centrs palīdz paātrināt inovāciju, nodrošinot vienkārtu piekļuvi augsto tehnoloģiju iekārtām un starptautiskiem tīkliem.

tehnoloģiju sistēmas un materiāli, loģistika un apkope. Viena no galvenajām prioritātēm joprojām ir reģionālā pārrobežu sadarbība.

Unikāla mijiedarbība

Lai veidotu veiksmīgu uzņēmējdarbības vidi Nīderlandes dienvidos, jo īpaši Ziemeļbrabantes reģionā, ir būtiski noteikt ne tikai, kas jādara, bet gan arī, kā jādara. S3 stratēģija ir skaidri balstīta uz ieguldījumu, ko nodrošina „trīskāršā spirāle”, proti, valdības, uzņēmumu un zināšanu institūti. Ziemeļbrabantes reģions ir paplašinājis savu „trīskāršās spirāles” tīklu, piesaistot jaunus ekonomiskos partnerus, piemēram, slimnīcas, pārvadājumu uzņēmumus, energapgādes uzņēmumus un pilsoņu interešu grupas. Pašreizējās 2007.–2013. gada programmas ietvaros ir uzsākti 600 projekti, no kuriem 400 projektus ir uzsākuši mazie un vidējie uzņēmumi (MVU).

2014. gada Eiropas reģions, kas veicina uzņēmējdarbību

Ziemeļbrabantes reģions demonstrē skaidru apņemšanos īstēnot „trīskāršās spirāles” pieeju ar mērķi nodrošināt teicamu uzņēmējdarbības vidi, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Nesen Reģionu komiteja apbalvoja šo apņemšanos ar prestižo 2014. gada Eiropas uzņēmējdarbības balvu. Gatavojoties 2020. gadam, Ziemeļbrabantes reģiona pārstāvji ir pārliecināti, ka „trīskāršās spirāles” metode atkal sevi pierādīs kā pareizā pieeju.

Bert Schampers un Lieke van Alphen

*Sabiedrisko attiecību konsultanti
Ziemeļbrabantes province*

► **UZZINIET VAIRĀK**

www.brabant-smartsolutions.com

► ČEHIJA

► SAGATAVOŠANĀS 2014.–2020. GADA PLĀNOŠANAS PERIODAM

GALVENAIS MĒRĶIS IR SAVLAICĪGS SĀKUMS

Kaut arī intensīvs darbs pie jaunā plānošanas perioda sākās jau 2010. gadā, vēl joprojām daudz jāpaveic, ja vēlamies nodrošināt, lai Eiropas fondu izlietošana tiktu uzsākta 2014. gada sākumā. Noteikumi, kas attiecas uz ES fondu izlietošanas sistēmu, vēl jāapstiprina pusgadu pirms nākamā plānošanas perioda sākuma, bet Čehija jau zina tās būtiskākās stratēģiskās prioritātes un uzbūves plānus nākotnes programmām, kuru galvenais mērķis ir izaugsmes veicināšana un konkurētspējas palielināšana visā Čehijā kopumā.

Fakts, ka pašreizējā plānošanas perioda resursu reālā izmantošana Čehijā aizkavējās par gadu, liecina, ka šoreiz nedrīkst novērtēt par zemu atbilstošu un savlaicīgu sagatavošanos. Par plānošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodam ir atbildīga Reģionālās attīstības ministrija – valsts koordinācijas iestāde. Attiecībā uz sagatavošanās darbu tā jo īpaši balstās uz gūto pieredzi un piemēro partnerības principu, kā arī šajā darbā tiek iesaistīts plašs ekspertu loks un minētās iestādes personāls. Kopš šī gada sākuma notiek neformāls dialogs ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem, kuri palīdz sagatavot partnerības

nolīgumu – stratēģisko dokumentu par vienotā stratēģiskā satvara resursu izmantošanu nākamajā periodā. Partnerības nolīguma projekts, ko Čehijas valdība jau ir pārrunājusi, tiks uzlabots un iesniegts Eiropas Komisijai rudenī. Notiek intensīvi sagatavošanās pasākumi attiecībā uz programmām, vienotu metodoloģisko vidi un stratēģijām, kuru mērķis ir sekmēt cilvēkresursu stabilitāti, kā arī vienkāršot pārvaldības un vadības sistēmu pārredzamību Čehijā.

Čehijas partnerības nolīgumā ir skaidri noteiktas nacionālās attīstības prioritātes, kuru īstenošana būs septiņu gadu perioda mērķis. Prioritātes, kas vienlaicīgi ir arī lielākie šķēršļi Čehijas konkurētspējai, kopā var nodēvēt par „4I” – infrastruktūra, iestādes, inovācija un iekļaušana. Šo jomu atbalstīšana palīdzēs Čehijai kļūt par labu vietu dzīvošanai, kā arī pievilcīgu vietu ieguldījumiem un uzņēmējdarbībai.

Nevar nošķirt strukturālo un investīciju fondu nākotni un pagātņi. Saistībā ar pašreizējo plānošanas periodu gūtā prakse tiek izmantota, lai sagatavotos laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam. Tiek ņemta vērā ne tikai pozitīvā pieredze, kas skaidri parāda veiksmīgos aspektus, bet gan arī pieļautās kļūdas, ko nedrīkst ignorēt. Šajā gadījumā mācīšanās no kļūdām ir visvērtīgākā pieredze. Nedrīkst pieņemt, ka tādu

kompleksu un sarežģītu sistēmu kā strukturālie un investīciju fondi var vadīt bez kļūmēm, bet ir svarīgi nošķirt formālas kļūdas no tīšām kļūdām.

Dalībnieki konferencē „Benefits of cohesion policy” („Kohēzijas politikas priekšrocības”), kas notika 2013. gada 20. jūnijā Prāgā, vienojās par visu iepriekšminēto un uzsvēra to arī savos ieteikumos. Šajā konferencē Eiropas iestāžu un valstu īstenošanas struktūru pārstāvji, ES atbalsta saņēmēji un eksperti ne tikai diskutēja par acīmredzamajiem pozitīvajiem rezultātiem un ES fondu sniegtajiem konkrētajiem ieguvumiem Čehijai (piemēram, 70 tūkstoši jaunu darbavietu vai valsts pārvaldes pakalpojumu uzlabošana).

Kohēzijas politika kopumā tiek uzskatīta par lielisku iespēju nākotnes ieguldījumiem. Tomēr jāņem vērā politikas būtības maiņa, pārejot no uz kompensēšanu balstītas politikas uz tādu, kas veicina izaugsmi, konkurētspēju, inovāciju un uz zināšanām balstītu ekonomiku. Tiek paredzēts, ka šī pāreja atspoguļosies atbalstīto projektu klāstā, kuriem būs nepieciešama efektīvāka resursu izmantošana un redzamāki rezultāti nākamajā plānošanas periodā. Stratēģiskas un efektīvas projektu vadības īstenošana, kohēzijas politikas un citu valsts stratēģiju savstarpējā sinerģija un visu iesaistīto iestāžu partnerības princips ievērošana saistībā ar kohēzijas politikas īstenošanu ir būtiskas zināšanu sastāvdaļas, ko Čehija izmantos, tuvojoties pašreizējā plānošanas perioda beigām un gatavojoties nākamajam periodam.

Reģionālās attīstības ministrija

Valsts koordinācijas iestāde

▶**UZZINIET VAIRĀK**

www.mmr.cz

▶**BELGIJA**

▶**ERAF DARBĪBA
BRISELES
GALVASPILSĒTAS
REĢIONĀ**

Saskaroties ar būtiskiem izaicinājumiem, jo īpaši nodarbinātības un ekonomiskās un ilgtspējīgas attīstības jomās, Briseles galvaspilsētas reģions ir centies reaģēt veidos, kas atbilst visiem noteikumiem un kas, galvenokārt, papildina reģiona iniciatīvas.

Reģionālās iestādes ir centušās nepieļaut kļūmi, ka ERAF finansējums tiek sadalīts starp ierastajiem dalībniekiem. Vispirms tās uzaicināja visus partnerus uz pārrunām un izstrādāja saskaņotu reģiona novērtējumu, kurā tika uzsvērtas gan tā priekšrocības, gan trūkumi.

Briseles galvaspilsētas reģions ir organizējis vairākus pasākumus, lai pārrunātu turpmāko Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESIF) programmu izaicinājumus un prioritātes.

2013. gada 15. martā vairāk nekā 200 reģionālo iestāžu pārstāvju, kā arī citi pārstāvju un dalībnieku piedalījās partnerības metodes atklāšanas pasākumā, kurā bija klāt arī Eiropas Komisijas pārstāvji. Vēlāk, 24. aprīlī tikās apmēram 40 dažādu jomu eksperti, lai sniegtu savus ieteikumus debatēs par novērtējumā minētajiem nākotnes programmu izaicinājumiem. Debatēs tika uzsvērti fondu savstarpējā sinerģija un nepieciešamība strādāt visās nozarēs pēc kārtas, sasaistot nodarbinātību un apmācību ar ieguldījumiem ilgtspējīgā attīstībā, inovācijā un mazos un vidējos uzņēmumos. Jūnijā un jūlijā vairāk nekā 100 dalībnieku apmeklēja trīs tematiskus darbseminārus, kas bija paredzēti ERAF un Eiropas Sociālā fonda (ESF) darbības programmu prioritāšu un pasākumu noteikšanai.

Tā vietā, lai tikai izolēti atbalstītu dalībnieku projektus, vadošā iestāde vēlējas vadīt visus projektus ar kopīgu pieeju, apvienojot nākotnes partnerus un demonstrējot ieguvumus, ko sniedz sadarbība attiecībā uz diviem būtiskiem jautājumiem, proti, integrētu ekonomikas nozaru izveide un sociāli ekonomiskās un reģionālās polarizācijas problēma.

Laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam dažiem atbalsta saņēmējiem, piemēram, bija ieguvumi no reģiona iepriekšējā industriālā centra apgabalā vienota tēla veidošanas. Savukārt citi reģioni sadarbojās, lai stimulētu sešas ar vidi saistītās rūpniecības nozares, analizējot uzņēmumu veidošanas un attīstības iespējas un nodrošinot plašu un saskaņotu atbalsta pasākumu klāstu uzņēmumiem šajās nozarēs.

Reģiona mazais izmērs un ekonomiski ieinteresēto personu tuvums ir nekustamie aktīvi, un iestādes uzskata, ka nākotnē darbavietas tiks radītas, veicinot sinerģiju un izmantojot integrētu pieeju. Tas ļaus sekmēt jaunu metožu izstrādi un testēšanu dažos uzņēmumos, paātrināt šo metožu pieņemšanu citos uzņēmumos, kā arī ļaus vēl citiem uzņēmumiem savlaicīgi apmācīt personālu, lai apmierinātu pieprasījumu vai reaģētu uz tirgus sniegtajām iespējām... tāpat īsumā, uzlabot prognozēšanu, atbildes pasākumus un sadarbību.

Saskaņā ar stratēģiju „Eiropa 2020“ Briseles galvaspilsētas reģiona darbības programma pavērs iespējas inovācijai, vides aizsardzībai un iekļaušanai. Tādēļ reģions sagaida, ka atlasītie projekti neaprobežosies tikai ar vienu no šīm jomām.

Eiropas Reģionālās attīstības fonda plānošana būs vērsta uz izvēlēto ekonomikas nozaru atjaunošanu kopumā, izmantojot konkrētus esošus ietekmes līdzekļus, proti, tas pārraudzīs un atbalstīs dažas iniciatīvas un veicinās publiskā un privātā sektora līdzfinansēšanu ar mērķi sekmēt izvēlēto nozaru saskaņotību.

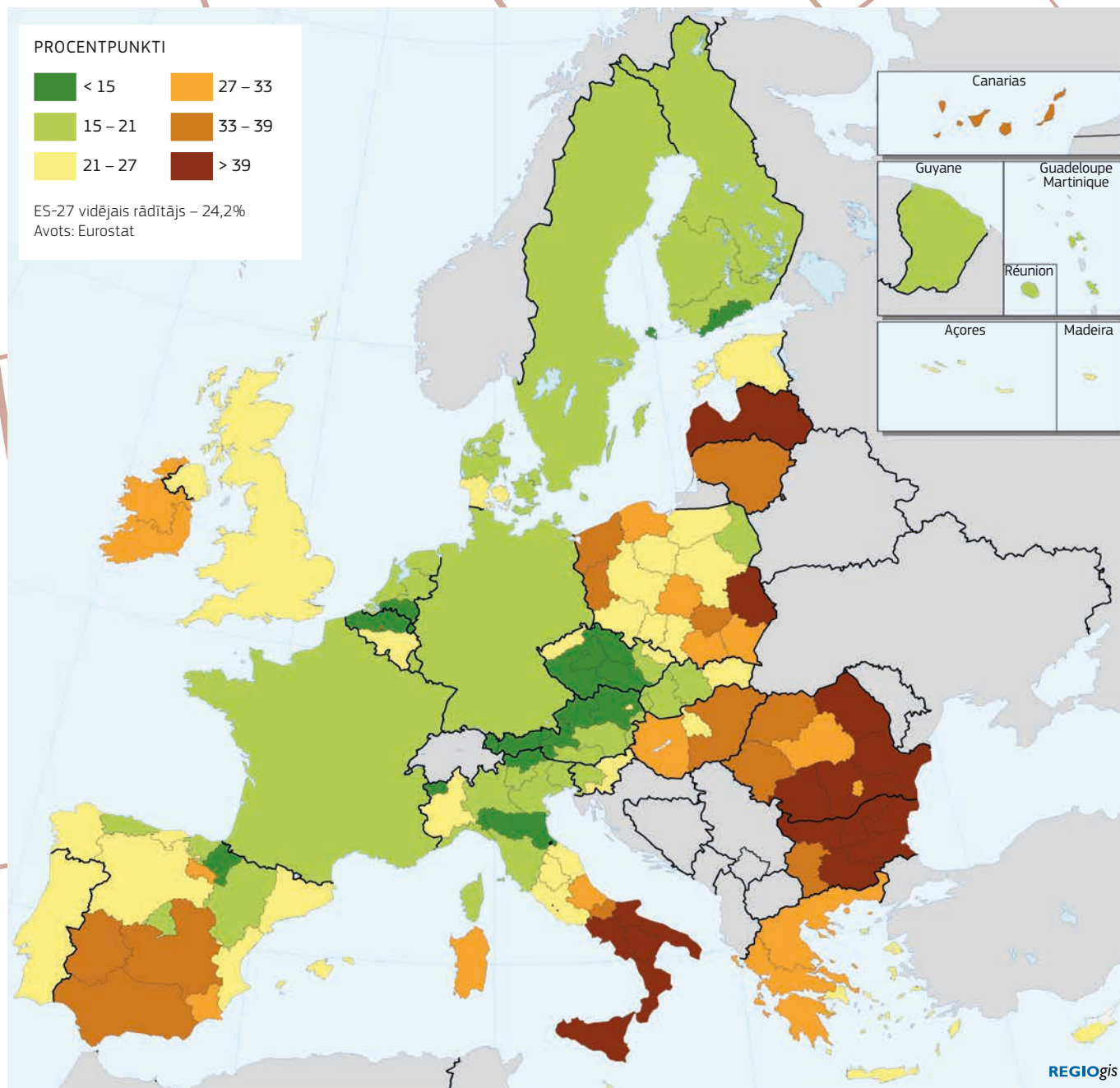
Lai neizšķiestu līdzekļus, ERAF piešķirums tiks prioritāri izsniegts nozarēm, kuru mērķis ir CO₂ emisiju samazināšana, energoapgādes uzlabošana un ietekmes uz vidi samazināšana un, visbeidzot, kuru mērķis ir radīt darbavietas, kas visdrīzāk atbildīs vietējā darbaspēka spējām. Var tikt atlasīti arī projekti, kuriem ir mazāka ietekme vietējā mērogā. Bet reģionālā iestāde pievērsīs uzmanību patiesajam stimulam, ko var radīt šis projekts – sviras efekts konkrētā nozarē, kas, šādi stimulēta, varēs izmantot (īstermiņā vai vidējā termiņā) darba profilus, kas atbilst vietējā un reģionāla līmenī pieejamajam darbaspēkam. Reģions arī nodrošinās, ka tiek ievērots pārdomātas specializācijas princips un ka tas izmanto un izstrādā rīkus, kas bija ieviesti iepriekšējos plānošanas periodos, piemēram, nākotnes vides inkubators „Brussels Greenbiz“.

Sandrine Vandewattyne

*Saziņas speciāliste
Briseles Reģionālo sabiedrisko
pakalpojumu dienests,
Reģionālās koordinācijas nodaļa,
ERAF 2007.–2013. gadam koordinācijas
un vadības struktūrvienība*

► **UZZINIET VAIRĀK**
www.feder.irisnet.be

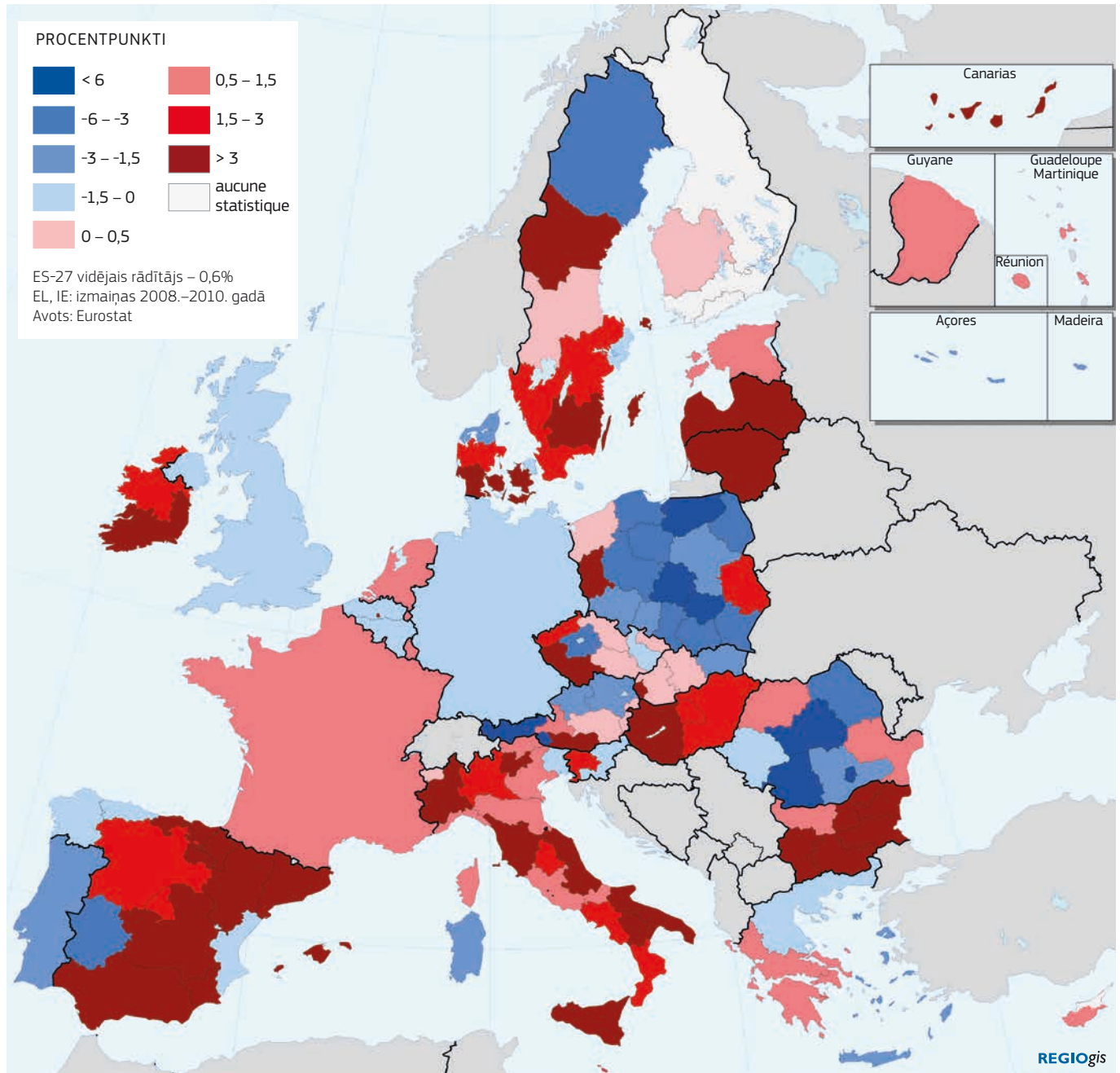
► NABADZĪBAS UN SOCIĀLĀS ATSTUMTĪBAS RISKAM PAKĻAUTIE IEDZĪVOTĀJI, 2011

2011. gadā augstākais nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits tika fiksēts Bulgārijā, Rumānijas dienvidos un austrumos, Latvijā un Dienviditālijā. Tajā pašā gadā tika fiksēts arī ļoti zems nabadzības līmenis, jo īpaši Austrijas, Čehijas un Ziemeļitālijas reģionos.

ES mērogā krīzes rezultātā palielinājās nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits. Laikposmā no 2008. līdz 2011. gadam šī iedzīvotāju daļa pieauga par 0,6 procentpunktiem. Šī ietekme varētu būt jūtama nākotnē, jo krīze vēl nav galā un tās ietekmes izpaušmēm vajadzīgs laiks. ►►

▶ NABADZĪBAS UN SOCIĀLĀS ATSTUMTĪBAS RISKAM PAKĻAUTO IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS 2008.–2011. GADĀ

▶▶ Ietekme uz nabadzības vai atstumtības risku bija vislielākā sešās krīzes visvairāk skartajās dalībvalstīs (Igaunijā, Grieķijā, Īrijā, Latvijā, Lietuvā un Spānijā), taču tās ietekme Itālijā un Bulgārijā arī bija nozīmīga. Dažās lielajās dalībvalstīs tomēr bija tikai neliels pieaugums, piemēram Vācijā un Apvienotajā Karalistē, vai pat neliels nabadzības vai atstumtības riska samazinājums, piemēram Polijā un Rumānijā.

▶ JAUNUMI [ĪSUMĀ]

▼ FOTOGRĀFIJU IZSTĀDE „100 EURBAN SOLUTIONS“

Šogad pasākumā OPEN DAYS būs iekļauts jauns vizuāls elements. Izstāde „100 Urban solutions“ („100 ES pilsētvides risinājumi“), kas notiks vairākās pasākuma OPEN DAYS norises vietās, kā arī Briseles ielās, atspoguļo pilsētvides risinājumus, pamatojoties uz gadījumu pētījumiem un nododamo labo praksi (piemēram, ūdens un notekūdeņu attīrīšanas, sabiedriskā transporta, mājojķļu u. c. jomās) un koncentrējoties uz 2007.–2013. gada plānošanas perioda sasniegumiem. Fotoattēli un tiem pievienotie teksti tiks publicēti tiešsaistē tiem interesentiem, kuri šajā laikā nevar apmeklēt Briseli.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/exhibitions.cfm

▼ PROJEKTU REDZAMĪBAS VEICINĀŠANA

Laikā no 30. līdz 31. maijam Budapeštā tikās vairāk nekā 120 ERAF tīkla INFORM dalībnieku un Kohēzijas fonda saziņas speciālistu, lai apmainītos ar pieredzi, pašreizējām gūtajām mācībām un veidotu labo praksi.

Īpaša uzmanība jāpievērš diviem tematiem, proti, kā iesaistīt atbalsta saņēmējus saziņas pasākumos jau no paša projekta sākuma (Malta ir izstrādājusi gadījuma pētījumu par šo tematu), un saziņas stratēģiju sagatavošanai nākamajam plānošanas periodam (četri Nīderlandes reģioni strādā pie vienotas stratēģijas).

Programma un visas pārējās prezentācijas ir atrodamas tīkla INFORM notikumu lapā. Tikmēr ļoti ātri uz priekšu virzās sagatavošanās pasākumi gaidāmajai konferencē „Telling the story“ („Situācijas raksturojums“), kas notiks Briselē no 2013. gada 9. līdz 10. decembrim.

Šī lielā konference, ko organizē Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD sadarbībā ar Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD, būs veltīta tam, lai parādītu, cik būtiski ir informēt par ES kohēzijas politikas sasniegumiem.

Konferences galvenie notikumi būs iepazīstināšana ar dalībvalstu saziņas labo praksi, Informācijas un komunikācijas noteikumu 2014.–2020. gadam galīgo versiju un Eurobarometra 2013. gada rezultātiem par tēmu „Pilsoņu informētība un uztvere par ES reģionālo politiku“ („Citizens' awareness and perceptions of EU Regional policy“).

Papildus tam notiks darbsemināri un/vai paneldiskusijas par konkrētiem saziņas jautājumiem (sociālie plašsaziņas līdzekļi, informatīvās kampaņas, projektu atvērto durvju dienas u. c.) un praktiska apmācība. Mērķis ir nodrošināt vadošajām iestādēm savlaicīgas un noderīgas zināšanas pirms programmas saziņas stratēģiju pabeigšanas.

▶ UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/informing/events/201305/index_en.cfm

ASTOTĀIS PROGRESA ZIŅOJUMS: KOHĒZIJAS POLITIKA IR NEPIECIEŠAMĀKA KĀ JEBKAD

Laikposmā no 2008. līdz 2012. gadam bezdarba līmenis ir pieaudzis četros no pieciem ES reģioniem. Turklāt laikposmā no 2007. līdz 2010. gadam iekšzemes kopprodukts (IKP) samazinājās divos no trīs reģioniem. Krīzei ir plaša ietekme gan vairāk, gan mazāk attīstītos reģionos. Tā rezultātā pēc ilga konverģences perioda atšķirības starp ES reģioniem ir sākus atkal pieaugt.

Šīs krasās negatīvās izmaiņas ir uzsvērtas Astotajā progresa ziņojumā par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju "Krīzes reģionālā un pilsētu dimensija", ko šobrīd ir pieņēmusi Eiropas Komisija. Tajā ir atspoguļota ievērojama reģionālā nodarbinātības līmeņa un iekšzemes kopprodukta, mājokļu cenu un izmantojamā mājokļu ienākuma samazināšanās. Tas parāda, ka ārvalstu tiešo ieguldījumu un eksporta apjomi pēc krīzes ātri atjaunojās, turpretī importa apjoms vēl joprojām ir ievērojami zemāks par pirmskrīzes līmeni.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/reports/index_en.cfm

ESTREMADURA PREZENTĒ TĀS PĀRDOMĀTO SPECIALIZĀCIJAS STRATĒGIJU

24. jūnijā Estremaduras reģions (Spānija) Reģionu komitejā Briselē prezentēja savu pārdomātās specializācijas stratēģiju (RIS3). Reģiona viceprezidente Cristina Teniente un Reģionālās un pilsētpolitikas ĢD direktors Raoul Prado uzsvēra, cik šī stratēģija ir nozīmīga kā reģionālās ekonomikas pārveidošanas instruments, kas ir svarīgs, lai optimizētu fondu izlietošanu laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam.

Estremadura ir iekļāvusi savu pārdomātās specializācijas stratēģiju tās inovācijas un uzņēmējdarbības stratēģijā „ONE” („Jaunas Estremaduras veidošana”), padarot to par vienu no tās reģionālās ekonomikas uzbūves galvenajiem pamatprincipiem. Šī stratēģija ir vērsta uz četrām tēmām: ilgtermiņa dabas resursu pārvaldība, pārtikas ražošanas nozare ar augstu pievienoto vērtību, atjaunojami energoresursi un uz dzīves kvalitāti balstīts tūrisms. Šīs četras tēmas būs izejas punkts stratēģijai, kurai jābūt pietiekami elastīgai, lai to plānošanas perioda laikā varētu pārskatīt un mainīt, tādējādi ļaujot stratēģijai vislabāk veicināt reģiona priekšrocības.

Prezentācijā arī tika akcentēts veids, kādā stratēģijas izstrādē tika aktīvi iesaistītas vietējās ieinteresētās personas, 2013. gada februārī organizējot forumu, ko apmeklēja 500 pilsoņu, akadēmisko aprindu pārstāvju, uzņēmēju un vietējo iestāžu pārstāvju, lai palīdzētu noteikt nākotnes prioritātes. Nākamā darbība būs RIS3 stratēģijas iesniegšana Eiropas Komisijai apstiprināšanai saskaņā ar dalībvalstu *ex-ante* nosacījumiem.

► UZZINIET VAIRĀK

<http://one.gobex.es>

Kopējās izmaksas:
EUR 3 496 000
ES ieguldījums:
EUR 1 000 000

▶ AUSTRUMANGLIJA, AK

▶ ELEKTRONISKS SENSORS

PALĪDZ IETAUPĪT RESURSUS,
UZRAUGOT ŪDENS CAURUĻVADUS

**Ūdens zudumi no pazemes cauruļvadiem, tādējādi izšķie-
žot ūdeni, izmaksā miljonus. Apvienotās Karalistes uzņē-
mums „Syrinix Ltd“ ir izstrādājis pārdomātu ūdens
cauruļvadu uzraudzības sistēmu, lai konstatētu noplūdes
un brīdinātu par tām remonta personālu.**

Uzņēmums „Syrinix“, kas atrodas Noričā, AK, ir jaunizveidots MVU, kas izstrādā sarežģītas sensoru un signālu apstrādes ierīces galveno ūdens sadales vadu uzraudzīšanai.

Uzņēmuma attīstība ir tikusi atbalstīta ar pašu kapitāla finansējumu no Zema oglekļa emisiju līmeņa inovāciju fonda (Low Carbon Innovation Fund – LCIF), vietējā riska kapitāla fonda, ko līdzfinansē Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), kā rezultātā uzņēmums „Syrinix“ saņēma pašu kapitāla finansējumu 810 000 sterliņu mārciņu (1 miljona eiro) apmērā. Zema oglekļa emisiju līmeņa inovāciju fonds (LCIF) vienmēr veic ieguldījumus paralēli privātā sektora līdzfinansējumam, un tas var arī apkopot un pielāgot nepieciešamo līdzfinansējumu, piesaistot to projektiem no citiem privātajiem ieguldītājiem („biznesa enģeļiem“).

2010. gadā uzņēmums „Syrinix“ ieviesa viedu ūdens cauruļvadu uzraudzības sistēmu „TrunkMinder“, kuras ietvaros pie cauruļvadu sistēmām tiek izvietoti sensori 500 līdz 750 metru intervālos. Sensori konstatē pat niecīgas noplūdes un pēc tam nosūta automātisku brīdinājumu tieši uz attiecīgo dienestu, kas var novērst noplūdi, pirms caurule pārplīst vai tiek zaudēts vēl vairāk ūdens.

Viedo uzraudzības sistēmu jau izmanto ūdensapgādes pakalpojumu uzņēmumi visā AK, ietaupot miljonus laika, darba un resursu ziņā.

„TrunkMinder“ nodrošina infrastruktūras īpašniekiem būtiskus ziņojumus par noplūdes atrašanās vietu – precīzi metrs metrā – agrīnu brīdinājumu, lai novērstu katastrofālus ūdensvadu bojājumus, kā arī tūlītējus brīdinājumus par plīsumiem.

Uzņēmums „Syrinix“ ir arī izstrādājis sistēmu „TransientMinder“, kas samazina pārejas spiediena kaitīgo ietekmi. Tādām darbībām kā vārsta noslēgšanās vai strauja atvēršana var būt potenciāli kaitīga ietekme, pārejas spiedienam izraisot materiālu nogurumu un, dažkārt, katastrofālus bojājumus citām vietējā cauruļvadu tīkla sastāvdaļām.

Pēdējo divu gadu laikā uzņēmums „Syrinix“ ir kļuvis par vadošo ekspertu ūdensapgādes nozares infrastruktūras pārvaldības tehnoloģiju jomā, un tas ved sarunas ar komunālo pakalpojumu uzņēmumiem Austrālijā, ASV, Tuvajos un Vidējos Austrumos un Tālajos Austrumos.

Zema oglekļa emisiju līmeņa inovāciju fonds (LCIF) veic agrīnus pašu kapitāla ieguldījumus Austrumanglijas MVU, kas izstrādā jaunus un novatoriskus produktus vai procesus ekoloģiski jutīgā veidā, nodrošinot zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni. Fonda darbība tiek nodrošināta ar 20,5 miljoniem sterliņu mārciņu (25,3 miljoniem eiro), ko sniedz ERAF, un šo summu papildina privātā sektora ieguldījumi vairāk nekā 17 miljonu sterliņu mārciņu (21 miljona eiro) apmērā, kas kopā veido vairāk nekā 50 miljonus sterliņu mārciņu (61,7 miljonus eiro) lielus ieguldījumus Austrumanglijā. Šis fonds darbosies līdz 2015. gada decembrim.

▶ **UZZINIET VAIRĀK**
www.syrinix.com
www.lowcarbonfund.co.uk

▶ ANDALŪZIJA, SPĀNIJA

▶ ENERGOEFEKTĪVĀS APGAISMOJUMA SISTĒMAS NO ANDALŪZIJAS

Kopējās izmaksas:

EUR 10 295 000

ES ieguldījums:

EUR 1 153 000

Barbate, kas atrodas Kadisā, Andalūzijas dienvidos, ir viena no Spānijas pašvaldībām, ko bezdarbs ir skāris vissmagāk. Barbate, kuras ekonomika balstās uz zivsaimniecību un tūrismu, šobrīd pārdzīvo vienu no visgrūtākajiem periodiem, ar ko tai nācies saskarties.

Tomēr kopš 2009. gada pilsētā tiek īstenota viena no būtiskākajām uzņēmējdarbības iniciatīvām Andalūzijā, proti, „Light Environment Control SL“ (LEC) – uzņēmums, kas ar ES fondu atbalstu, ir veicinājis būtiskus uzlabojumus cietušajā vietējā ekonomikā. Konkrētāk, ir izveidotas 82 tiešas darbavietas, no kurām lielākā daļa ir paredzēta augsti specializētiem inženieriem, un tas arī palīdz neaizplūst Andalūzijas talantiem, kuri bez šī projekta nevarētu veidot savu karjeru Spānijā.

Uzņēmums „LEC“ tika nodibināts 2009. gadā pēc tam, kad četrus gadus tika pētītas efektīvākas un lētākas apgaismojuma sistēmas izstrādes iespējas. Valsts pārvaldes iestādes un uzņēmumi atzīst, ka apgaismojums veido vienas no augstākajām pastāvīgajām izmaksām.

2007. gadā, tā pētniecības posma laikā, „LEC“ nodrošināja apgaismojumu pirmajai Eiropas pilsētai, izmantojot tālvadības LED tehnoloģiju. Pārvaldes iestāžu un uzņēmumu pozitīvā reakcija mudināja uzņēmumu turpināt attīstīties un pētīt, izstrādāt un ražot pašiem savus gaismas ķermeņus.

2009. gadā tika uzsākta pētniecības, attīstības un inovācijas (R&D+i) un LED tehnoloģiju ražošanas centra būvniecība. Ēkā, kuras platība ir 6 500 m², atrodas apstrādes centrs, elektronikas „tīrā telpa“, krāsošanas zona, spožuma marķēšanas zona un montāžas zona.

LED gaismas ķermeņi ievērojami samazina enerģijas patēriņu, kā arī tēriņus, tie ir 100% pārstrādājami un, pretēji tradicionālajam apgaismojumam, tie nesatur nekādas piesārņojošas vielas, piemēram, svīnu, kadmiju vai merkūriju. Turklāt tie nerada infrasarkano vai ultravioleto starojumu un ģenerē mazāk siltuma, kas samazina enerģijas noplūdi un gaisa kondicioniera patēriņu.

Pamatojoties uz gūtajām zināšanām, „LEC“ ir izstrādājis iekšējos un ārējos apgaismojuma risinājumus, kā arī patentētu programmatūru „StelUrban“ ielu apgaismojuma vadībai. Šī programmatūra pielāgo apgaismojumu vajadzībām reāllaikā, tādējādi radot enerģijas ietaupījumus. Tā ir viesota mākonī, lai programmatūrai varētu piekļūt no jebkuras mobīlas ierīces. Turklāt tā ir aprīkota ar brīdinājuma sistēmu, kas brīdina lietotājus par iespējamiem neatļautiem savienojumiem vai patēriņu, vai arī jebkādiem citiem iekārtas darbības traucējumiem.

Kontrolējot visu ražošanas procesu, uzņēmums var veidot klientu vajadzībām pielāgotus risinājumus. Uzņēmums „LEC“ šobrīd tiek uzskatīts par vadošo LED ražotāju Andalūzijā un vienu no lielākajiem Spānijā. Tas īsteno apgaismojuma projektus tādās valstīs kā Meksika, Brazīlija, Peru un Maroka un ir saņēmis Seviljas Universitātes Inovācijas balvu un Andalūzijas reģionālās padomes atzinību inovācijas un zinātnisko sasniegumu kategorijā.

▶ UZZINIET VAIRĀK

<http://www.lecsl.com/web/?lan=en>

▶ EIROPAS TERITORIĀLĀ SADARBĪBA

▶ DALĪŠANĀS AR PIEREDZI

PAR PROJEKTU FINANSĒŠANU MVU JOMĀ

Kopējās izmaksas:
EUR 1 995 000
ES ieguldījums:
EUR 1 567 000

Projekts „FIN-EN” palīdz dalībvalstīm dalīties ar informāciju un labo praksi attiecībā uz finanšu inženierijas instrumentu un privātā finansējuma izmantošanu MVU atbalstam.

Finanšu inženierijas instrumenti (Financial Engineering Instruments – FEI) ir iespēja, ko Eiropas Komisija piedāvā dalībvalstīm politikas mērķu īstenošanai. Finanšu instrumenti var būt dažādi – aizdevumi, aizdevumu garantijas, pašu kapitāls, riska kapitāls un mikrofinansējums. Tie ļauj dalībvalstīm efektīvāk piesaistīt kapitālu no privātā sektora un izmantot publiskā sektora resursus projektu īstenošanā.

Ja finanšu instrumenti tiek izmantoti pareizos apstākļos un pareizā veidā, tie var būtiski palielināt reģionālās politikas efektivitāti un lietderību, kas ir pašreizējā ekonomiskā un finanšu konteksta prioritāte. Saskaņā ar jaunākajiem datiem katrs publiski pieejamo resursu eiro sekmē 1–2 eiro aizņēmumu, 1–3 eiro pašu kapitāla ieguldījumu un 1–8 eiro garantēto aizdevumu.

„FIN-EN” projektā „Uzņēmumiem paredzēto finanšu inženierijas metožu apmaiņa” („Sharing Methodologies on Financial Engineering for Enterprises”) ir iesaistīti 13 partneri no 13 valstīm, un tā mērķis ir analizēt un dalīties ar visas Eiropas reģionālo un valsts iestāžu pieredzi, lai pēc iespējas efektīvāk izmantotu finanšu inženierijas instrumentus.

Projektā, ko vada „Finlombarda S.p.A.”, ar Lombardijas reģionu saistīta iestāde Itālijā, un finansē ar Eiropas teritoriālās sadarbības programmas INTERREG IVC starpniecību, ir izveidots Eiropas FEI lietotāju tīkls, lai nodrošinātu platformu ikviena īstenošanas procesa posma – plānošanas, izpildes, uzraudzīšanas un ziņošanas – pārrunāšanai un tādējādi atrastu konkrētus risinājumus līdzīgām problēmām.

Tiek izstrādāta visaptveroša datubāze, kas saturēs informāciju par partneru izmantotajiem finanšu inženierijas instrumentiem. Ir tikusi izanalizēta pieredze apmēram 45 finanšu instrumentu (6 garantiju sistēmu, 10 aizdevumu shēmu, 13 kapitāla un 16 kombinēto instrumentu) izmantošanā.

Ir izveidota tīmekļa vietne, lai padarītu informāciju par dažādajiem finanšu instrumentiem viegli pieejamu. Šī tīmekļa vietne nodrošinās finanšu inženierijas pamatnostādnes, kurās būs pievērsta uzmanība „lamatām”, no kurām jāizvairās, un labākajai praksei, ko jāpārņem, kā arī skaidrus noteikumus par finanšu instrumentu izveidošanu un izmantošanu un potenciālo finanšu starpnieku iesaistīšanu.

Sadarbība un labās prakses apmaiņa starp dalībniekiem tiek veicināta, organizējot tematiskas darba grupas, mācību apmeklējumus un izplatot informāciju.

Jaunajos noteikumos par Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem 2014.–2020. gadam ir atspoguļoti centieni panākt plašāku FEI pieņemšanu kohēzijas politiku ietvaros. Šī līdz 2014. gada decembrim notiekošā trīs gadu projekta ietvaros gūtā pieredze palīdzēs veicināt šādu finanšu instrumentu labāku izmantošanu nākamajā plānošanas periodā un sniegt atbalstu lielākam skaitam MVU.

▶ UZZINIET VAIRĀK
www.fin-en.eu

Kopējās izmaksas:
EUR 1 844 000
ES ieguldījums:
EUR 464 000

► STŘEDNI ČECHY, ČEHIJA

► SKOLAS PĀRVEIDOŠANA

LAI REINTEGRĒTU NELABVĒLĪGĀ SITUĀCIJĀ ESOŠUS JAUNIEŠUS

Kladno–Vrapices Arodmācību centrs un praktiskā skola Čehijā palīdz sniegt nelabvēlīgā situācijā esošiem bērniem praktiskas prasmes un izsniegt mācekļa sertifikātus, kas palīdzēs tiem iekļauties darba tirgū.

Skola, kas atrodas industriālā zonā Prāgas galvaspilsētas reģiona nomalē, ir tikusi modernizēta un pārveidota, lai kļūtu par efektīvu un progresīvu apmācības iestādi, kas var palīdzēt sabiedrības atstumtiem jauniešiem apgūt jaunas prasmes un atrast darbu.

Kladno–Vrapices Arodmācību centrs un praktiskā skola (Odborné učiliště a Praktická škola) ir ievērojami pārveidota, rekonstruējot 750 m² no skolas jumta seguma, lai nosegtu augšstāvā esošās klases telpas, un pievienojot jaunas būtikas skolas telpas.

Renovācijas darbu finansēšanai skola no dažādām programmām ir saņēmusi 47,7 miljonus Čehijas kronu, tostarp dotāciju 12 miljonu Čehijas kronu apmērā no ERAF reģionālās darbības programmas Centrālās Bohēmijas reģionam.

Skolas komplekss tagad ietver īpašu konsultāciju centru, skolas biroju, kā arī sešas jaunas klases telpas, ko izmantos mācekļi un viņu pasniedzēji. Papildus jaunajām skolas telpām, kuras tagad sedz jauns jumts, skola tagad ir aprīkota arī ar modernu virtuvi, kur apmācāmās māsas var, piemēram, mācīties pagatavot siltos ēdienus vai dzērienus.

Lai palīdzētu skolniekiem ar invaliditāti, ir izveidota no šķēršļiem brīva ieeja, kas atvieglo piekļuvi un palīdz viņiem mācīties un iegūt mācekļa apliecību, lai strādātu par dārznieku vai elektriķi.

Tiek piedāvāti mācekļu kursi, lai skolnieki varētu kļūt par kvalificētiem galdniekiem, elektriķiem, floristiem, ātrās palīdzības mediķiem, medicīnas māsām, sagādniekiem, krāsotājiem un dekoratoriem, atslēdzniekiem, mūrniekiem u. c.

Skola pieņem arī skolniekus no ģimenēm, kuru locekļiem ir tikai pamatizglītība, piemēram, čigānu tautības skolniekus, lai viņiem būtu iespēja apgūt pamatprasmes. Lai palīdzētu integrēt personas no sociāli nelabvēlīgas vides, ir svarīgi nodrošināt piekļuvi kvalitatīviem sociālās aprūpes pakalpojumiem par pieejamām cenām. Šī skola ir daļa no kompleksa glābšanas tīkla.

Tiek plānots, ka skola palīdzēs uzlabot vietējo nodarbinātības līmeni, samazinot bezdarbu iedzīvotāju ar pamatizglītību vidū.

„Mēs meklējam vislabākos veidus, kā virzīt skolniekus uz priekšu, rosināt viņus kļūt par cienījamām personām, apgūt prasmes, būt kompetentiem un atrast labu darbu. Mūsu mērķis ir izveidot modernu skolu, kas varēs konkurēt ES, piedāvājot kvalitatīvas telpas, aprīkojumu un pedagoģiskās metodes,” stāsta skolas direktore Ivana Sedláková.

► **BUZZINIET VAIRĀK**
www.ouvrapice.cz

▶ 2007.–2013. GADA KOHĒZIJAS POLITIKAS EX POST NOVĒRTĒJUMS

KO VARAM MĀCĪTIES NO POLITIKAS ĪSTENOŠANAS NOVĒRTĒJUMIEM KRĪZES BRĪDĪ?

Ir pienācis laiks sākt plānot 2007.–2013. gada plānošanas periodā paveiktā (ex post) novērtējumu. Ir noteikta juridiska prasība, ka Eiropas Komisijai jāpabeidz novērtējums līdz 2015. gada beigām. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts koordinē vairākus tematiskus novērtējumus, kuros ir aplūkoti dažādi kohēzijas politikas īstenošanas un ietekmes aspekti.

Attiecībā uz 2000.–2006. plānošanas periodu Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts veica ļoti plašu ex post novērtējumu, kas aptvēra 19 dažādas darbu paketes, kuras tika īstenotas 5 gadu periodā un pabeigtas 2012. gadā. Šoreiz šis uzdevums būs vēl koncentrētāks. Daži 2000.–2006. gada novērtējumā aplūkoti jautājumi tiks pētīti padziļinātāk, kā arī tiks apskatītas jaunas jomas. Ņemot vērā, ka pašreizējais plānošanas periods vēl nebūs beidzies, kamēr tiek veikts novērtējums, tām iesaistīšanās

jomām, kurās jāpaiet ilgākam laikam, lai redzētu ietekmi, tiks veltīta mazāka uzmanība.

Daži no novērtējumā aplūkotajiem galvenajiem jautājumiem būs šādi.

- ▶ Kāda bija Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda ietekme? Kas notika reģionālās politikas jomā krīzes laikā? Vai reģionālās politikas programmām šajā laikā izdevās turpināt ieguldījumus attīstībā? Ko krīze mums ir iemācījusi par dažādu līmeņu pārvaldības priekšrocībām dažādās dalībvalstīs?
- ▶ Ko ERAF atbalsta MVU un inovācijas jomās? Vai šie interferences pasākumi ir tie paši, kas ekonomiskajā literatūrā minēti kā visefektīvākie? Kādi pierādījumi liecina par interferences pasākumu ietekmi?
- ▶ Vai ERAF atbalsta lielus uzņēmumus? Ja tā ir, kādi ir atbalsta mērķi un ietekme?
- ▶ Kāds ir pamatojums ar ERAF atbalstu izveidotajām riska kapitāla shēmām un kādi ir to agrīnie rezultāti? Kādas ir izmaksas?

Veiksmīgi ERAF finansēti uzņēmējdarbības atbalsta projekti (no kreisās uz labo pusi): Reģeneratīvās terapijas pētniecības centrs – izcilības klasteris Saksijā, Vācijā; Ravensbornas uzņēmējdarbības ekoinkubators Londonā, AK; centrs „BIC Granada”, kas ir daļa inovācijas un uzņēmējdarbības attīstības stimulu programmas, Andalūzijā, Spānijā.

- ▶ Kādas transporta un vides infrastruktūras ir uzbūvētas ar struktūrfondu atbalstu? Vai tās varētu būt finansiāli ilgtspējīgas, pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi?
- ▶ Kādus ieguldījumus struktūrfondi ir veikuši energoefektivitātes jomā un kāda ir bijusi ietekme? Kuras dalībvalstis ir guvušas panākumus un ar kādiem šķēršļiem ir saskārušās citas dalībvalstis?
- ▶ Kāds ir pamatojums ieguldījumiem tūrismā, kultūrā, dabas mantojumā un radošajā industrijā? Kādi ir galvenie ieguldījumu veidi un kas liecina par to efektivitāti?
- ▶ Kas ir sasniegts ar Eiropas teritoriālās sadarbības programmām, jo īpaši pētniecības, tehnoloģiju un inovācijas, vides aizsardzības un uzlabošanas un transporta jomās? Kā transnacionālās un starpreģionālās programmas ir ietekmējušas politikas attīstību visā ES?
- ▶ Kādas integrētas pilsētu attīstības stratēģijas atbalsta struktūrfondi? Kāda ir ieguldījumu nozīme sociālās infrastruktūras jomā?

2015. gada beigās tiks izstrādāts kopsavilkuma ziņojums, tematiskie ziņojumi par katru novērtējuma bloku, kā arī valstu un reģionālie ziņojumi, kuriem varēs piekļūt ar elektronisko karšu starpniecību.

Tiks izmantotas tādas metodes kā literatūras pārskatīšana, datu analīze, gadījumu pētījumi, aptaujas un makroekonomikas un ekonomikas nozaru modeļi. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD ir veicis pirmo darbību, proti, uzsācis novērtējumu par datiem, kas iekļauti vadošo iestāžu ikgadējos īstenošanas ziņojumos. Tas veicinās turpmāko novērtējuma darba pakešu noturību un arī palīdzēs personām, kuras ir atbildīgas par 2014.–2020. gada programmu izstrādi, uzlabot viņu uzraudzības sistēmu kvalitāti un uzticamību.

Lai sekmētu analīzi un novērtējuma konstatējumus, procesa laikā tiks organizētas vairākas apspriedes ar zinātniskajiem ekspertiem, tematiskajiem ekspertiem un ar personām, kuras ir atbildīgas par politikas izstrādi un īstenošanu visās 28 dalībvalstīs. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD paredz, ka, īstenojot šo dialogu, dalībvalstis un reģioni uzņemsies atbildību par novērtējuma konstatējumiem un ņems tos vērā 2014.–2020. gada programmās, kas 2015. gada beigās būs vēl ļoti agrīnā īstenošanas stadijā.

2000.–2006. gada *ex post* novērtējums būtiski ietekmēja 2014.–2020. gada plānošanas perioda veidošanu. Novērtējuma konstatējumos tika pamatota gan koncentrēšanās uz noteiktiem mērķiem, kas ir specifiski nacionālajam vai reģionālajam kontekstam, gan nepieciešamība pēc rezultātu rādītājiem, kas izsaka attiecīgo mērķi ar bāzes līniju un uzdevumu, proti, kopīgiem rādītājiem ar saskaņotām definīcijām, gan uzraudzības un novērtēšanas būtības skaidrojums, kā arī prasība vadošajām iestādēm veikt ietekmes novērtējumus. Reģionālās un pilsētpolitikas ĢD paredz, ka šis *ex post* novērtējums sniegs dziļāku ieskatu par to, kā uzlabot kohēzijas politikas izstrādi un ietekmi.

► UZZINIET VAIRĀK

http://ec.europa.eu/regional_policy/impact/evaluation/index_en.cfm

PROGRAMMA

**2013. GADA
7.-10. OKTOBRIS**
_Brisele (BE)

2013. gada OPEN DAYS

**2013. GADA
28.-29. OKTOBRIS**
_Bukarestē (RO)

2. ikgadējais forums
par ES stratēģiju
Donavas reģionā

**2013. GADA
8. NOVEMBRIS**
_Brisele (BE)

Reģioni kā jaunas
izaugsmes virzītājspēks,
izmantojot pārdomātu
specializāciju

**2013. GADA
9.-10. DECEMBRIS**
_Brisele (BE)

Konference "Telling
the story," ("Situācijas
raksturojums")

**2014. GADA 6.-7.
FEBRUĀRIS**
_Atēnas (EL)

Konference par ES
stratēģiju Adrijas un
Jonijas jūras reģionam

2014. GADA 31. MARTS
_Brisele (BE)

RegioStars apbalvošana

Papildinformāciju par šiem pasākumiem skatiet
Inforeģio tīmekļa vietnes sadaļā Programma:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_lv.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_lv.cfm)

Mēs vēlamies uzzināt par to, kādi ir
kohēzijas politikas sasniegumi jūsu reģionā.
Lūdzu, akcentējiet rezultātus un iedzīvotājiem
sniegtās reālās priekšrocības. Varat arī pastāstīt
mums, kā sagatavojaties nākamajam
plānošanas periodam.

Par atsevišķiem rakstu autoriem lasiet
nākamajā žurnāla *Panorama* numurā.
Lūdzu, sūtiet savus rakstus (maksimālais
garums 600–700 vārdi) uz:

regio-panorama@ec.europa.eu

ĻAUJ ŠADZIRDĒT SAVU BALSĪ

■ Publikāciju birojs

Eiropas Komisija, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas
ģenerāldirektorāts
Komunikācija – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_lv.cfm

